

VINERI 31 OCTOMBRIE 2003 · ANUL LIII NR. 44

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Dansatori din Micherechi și Giula la festivalul Bachus 2003

Bibliotecile își caută prietenii

Muncile agricole de toamnă

CALENDAR ORTODOX

3 noiembrie, luni – Sf. Mc. Achepsima, Iosif și Aitala diaconul.
4 noiembrie, marți – Cuv. Ioanichie cel Mare; Sf. Mc. Nicandru episcopul și Ermeu preotul.
5 noiembrie, miercuri – Sf. Mc. Galaction și Epistimia; Sf. Silvan și Grigorie Arhiepiscopul.
6 noiembrie, joi – Sf. Pavel Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului; Cuv. Luca.
7 noiembrie, vineri – Sf. 33 de Mucenici din Melitina; Cuv. Lazăr.
8 noiembrie, sâmbătă – (†) **Soborul Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil**.
9 noiembrie, duminică – Sf. Mc. Claudiu, Castor, Sempronian și Nicostrat; Cuv. Simeon Metafrast; Sf. Nectarie al Eghinei, Episcopul Pentapolelor. Duminica a XXIV-a după Rusalii.

Citatul săptămânii

„Suflați colbul de pe cronici și faceți să renască virtuțile bătrânilor de atunci în sufletul tinerilor de azi.”

Al. Vlahuță (1858–1919)

AGENDĂ

3 noiembrie

1777 – a fost înființată la Buda *Universitatea Eötvös Loránd* (ELTE). La început instituția a purtat numele lui Pázmány Péter.

4 noiembrie

1847 – a murit, la Leipzig, *Felix Mendelssohn*, compozitor și pianist german.

1922 – a fost descoperit *mormântul faraonului Tutankhamon* de către arheologul britanic Howard Carter.

1970 – a murit, la București, *Tudor Mușatescu*, poet, prozator, dramaturg și umorist. Capodopera sa, comedia intitulată „Titanic vals”, a fost jucată cu un deosebit succes în mai multe orașe europene.

5 noiembrie

1880 – s-a născut, la Pașcani, scriitorul *Mihail Sadoveanu*.

6 noiembrie

1882 – s-a născut *Aurel Vlaicu*, inginer și pilot, creator al primelor planoare românești.

1893 – a murit, la Petersburg, compozitorul rus *P. I. Ceaikovski*.

1988 – s-a stins din viață preotul ortodox *Ioan Magdu* (1911, Giula – 1988, Bătănia), care a slujit comunitatea credincioșilor români ortodocși din Bătănia timp de 54 de ani.

1988 – s-a stins din viață profesorul *Váncsa Vilmos*, șeful Catedrei de Română din Seghedin.

7 noiembrie

1911 – s-a născut, la Bălcești, jud. Gorj, cântăreața *Maria Lătărețu*, cunoscută ca „privighetoarea Gorjului”.

1998 – s-a stins din viață *Cornel Mândruțau*, fostul preot ortodox român al parohiei Jaca.

8 noiembrie

1867 – s-a născut, la Giula, *David Voniga*.

1887 – Emile Berliner a inventat *gramofonul*, care este un aparat mai dezvoltat decât fonograful lui Edison.

9 noiembrie

1933 – s-a născut regizorul român *Lucian Pintilie*.

„70 de ani de la moartea
lui David Voniga”

Cu titlul de mai sus se va desfășura în săptămâna viitoare o întrunire comemorativă consacrată marelui fiu al orașului Giula. Festivitatea inițiată de Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria va avea loc la 8 noiembrie, cu începere de

la ora 10.30, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria (Giula str. Doja nr. 8). În prima parte a cinaclului, *dr. Maria Berényi* va prezenta „Viața și activitatea lui David Voniga”, după care cercetătoarea *Elena Csobai* va vorbi despre rolul lui

Voniga în presa românească a timpului.

Prelegerile vor fi urmate de un recital de poezii prezentat de elevii Liceului „N. Bălcescu”. Cinaclul se va încheia la ora 12.00 cu vernisarea expoziției „Viața și activitatea lui David Voniga”.
E. I.

90 de zile fără viză în Ungaria

Durata maximă de sedere fără viză în Ungaria a cetățenilor români a fost extinsă, începând de joi, 23 octombrie, de la 30 la 90 de zile, potrivit noilor reglementări ale Guvernului de la Budapesta. În schimb, de la 1 noiembrie, cetățenii din Ucraina și Serbia Muntenegru vor putea efectua vizite în Ungaria pe o perioadă de 90 de

zile doar după ce au obținut în prealabil viza necesară.

După cum informează Agenția MTI, Uniunea Europeană a solicitat Ungariei să introducă un sistem de vize înainte de aderarea la Uniune. În viitor, deținătorii de vize Schengen sau persoanele cu permis de sedere în Ungaria nu vor avea nevoie de viză.

În centrul dezbaterii științifice
– arta bisericească

O elegantă invitație a atras în zilele de 27–28 octombrie cercetători, profesori și oameni de știință la o sesiune științifică organizată de Universitatea din Debrecin. Catedra de Istorie și Filiala bihoreană a Academiei Maghiare de Știință a convocat o dezbatere – care s-a desfășurat în sala de consilii a rectorului Universității – pe tema artei bisericești și religioase, în focar stând prelegerile privitoare la bisericile creștine în stil bizantin.

La sesiunea de comunicări au fost expuse 22 de studii privind biserici creștine de pe întregul cuprins al Ungariei. Dar la sesiune au participat și cercetători din străinătate, din Slovacia, Polonia și România. Cercetătoarea *Elena Rodica Colta* de la Muzeul județean Arad a ținut o prelegere despre „Manuscrisele slavo-sârbe de la Mănăstirea Hodoș-Bodrog”.
E. I.

Se amână construirea
autostrăzii București–Oradea?

Lucrările la autostrada București–Oradea ar putea fi amânate, deoarece instituțiile financiare internaționale nu sunt de acord ca în România să fie deschise spre finanțare două trasee pan-europene – a declarat ministrul transporturilor *Miron Mitrea*. Con-

strucția tronsoanelor de autostradă București–Brașov și Brașov–Oradea ar trebui să înceapă în trimestrul al treilea al anului viitor și să fie finalizate până în 2009. Pentru autostrada București–Oradea sunt necesare 2,5 miliarde de euro.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: *Bachus, zeul vinului și viței de vie la Focșani*
(Foto: Eva Iova)

Ședința Coaliției
Românilor
din Ungaria

Prezidiul Coaliției Românilor din Ungaria convoacă adunarea generală a organizației.

Data: 7 noiembrie 2003, ora 16.00

Locul: Giula, str. Gh. Doja nr. 8. (sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria)

Ordinea de zi: Dezbateri și definitivarea programului de muncă; Hotărârea despre cotizație; Alegerea electorului în Programul Civil Național; Diverse.

Teodor Martin
președinte

Seminar
radiofonic
la București

În perioada 27-30 octombrie la București s-a desfășurat cea de-a 12-a ediție a seminarului „Limba română – mijloc de comunicare și informare radiofonică”. Lucrările seminarului au fost însoțite și de manifestările prilejuate de cea de-a 75-a Aniversare a Societății Române de Radiodifuziune, care au avut loc în capitala română în zilele de 28-29 octombrie. La aceste manifestări au fost invitați redactori de la posturile de radio din lume, care emit și în limba română. Redacția română din Seghedin a Radiodifuziunii Maghiare a fost reprezentată la București de redactorul-șef *Petru Cîmpian*.
I. K.

Dansatorii noștri la Castelul din Săvârșin

În drum spre casă de la Festivalul Internațional al Viei și Vinului de la Focșani, la sfârșitul săptămânii trecute, dansatorii echipelor folclorice din Micherechi și Giula au plănuț un scurt popas la Muzeul ASTRA din Sibiu. Dar ninsoarea abundentă și vremea neprietenosă au alungat călătoria spre zone mai primitoare. Astfel, grupul nostru de 50 de persoane a poposit o oră bună în orașelul Săvârșin, la Castelul Regal, care a fost retrocedat doar cu doi ani în urmă familiei regelui Mihai I. De la ghidul care ne-a însoțit am aflat că regele Mihai I s-a hotărât să redea valoarea Castelului Regal și să-l înscrie în circuitul turistic intern și internațional. Am putut vedea cu ochii noștri cum se remobi-

lează un astfel de castel, cum se adună bucată cu bucată câte o pictură sau un tablou valoros, cum reînvie un parc cu arbori seculari și cu plante rare. O adevărată surpriză a fost să găsim pe rafturile unei camere de oaspeți Calendarul românesc 2003 sau cartea despre Emanuil Gojdu a Mariei Berényi, volume care au fost donate cuplului princiar Radu și Margareta, cu ocazia vizitei lor la Giula. Au fost momente emoționante să urci pe scările pe care umblau pe vremuri nobili și domnitori, să petreci câteva clipe în saloanele unde și acum poposesc regi, regine, prinți și principese...

(Relatare despre festivalul de la Focșani puteți citi în pagina a 16-a)

E. Ș.

Corul „Pro Musica” a sărbătorit cântând și a cântat sărbătorind

Încă în vară am informat cititorii despre faptul că corul românesc mixt „Pro Musica” din Giula a fost distins din partea Consiliului orașenesc. Știrea a fost publicată cu mențiunea cum că distincția „Pentru Merite Culturale” urmează să fie decernată ulterior, într-un cadru festiv. Iar joi, la 23 octombrie, în cadrul festivităților orașenești organizate în cinstea sărbătorii naționale, corul a putut prelua diploma, medalia și premiul în bani.

La ora zece s-a ținut festivitatea orașenească din Piața Kossuth, iar cu o oră mai târziu, în sala festivă a Primăriei au fost decernate distincțiile „Pro Urbe”. În acest an, distincția a fost decernată venerabilei B. Supka Magdolna, istoric de artă care a depus eforturi susținute pentru valorificarea, aprecierea și popularizarea creației artistice a pictorilor giulani Gheorghe Cohan și Rozalia Koszta.

Celălalt cetățean de onoare al orașului a devenit Annus Adrián, atlet originar din Giula, sportiv cu un considerabil palmares olimpic. După aceea s-a dat citirii aprecierea pe baza căreia a fost distins corul românesc. S-a menționat înalta calitate artistică a formației, serioasa prestație pe care acest cor o asigură la diferite festivități și spectacole de gală, ridicând nivelul acestora.

Diploma de onoare, placheta și premiul în bani înmânate de viceprimarul

Szabó Jenő, au fost preluate, din partea corului „Pro Musica”, de maestrul Gheorghe Flueraș, dirijorul corului, și de doamna Cornelia Taga Mihăiescu. Mulțumind în numele coriștilor, doamna Mihăiescu și-a exprimat satisfacția și bucuria, cu vocea sugrumată de emoție. După aceea, ca o demnă încheiere a festivității, formația a oferit un scurt recital cu piese corale bine alese, care au stârnit un mare și meritat succes, exprimat prin aplauze furtunoase. E. I.

Întâlnirea dansatorilor de la Chitighaz

Asociația Românilor din Chitighaz împreună cu autoguvernarea română locală, organizează pe data de 8 noiembrie întâlnirea dansatorilor din Chitighaz. Manifestarea va fi găzduită de centrul cultural local, iar inițiatorii solicită la participare pe toți foștii și actualii dansatori, care au evoluat sau evoluează în formațiile

folclorice din comună. Conform informațiilor provenite de la organizatori, până la ora actuală au fost expediate în jur de 200 de invitații. În perioada postbelică, cu mici întreruperi, au activat în Chitighaz mai multe formații folclorice, care sub diferite denumiri au încercat să salveze patrimoniul de dans popular românesc.

Printre animatorii culturali din localitate s-au remarcat în mod deosebit Petru Purece și soții Buha. La ora actuală, după o întrerupere de mai mulți ani, din nou există formație de dansuri populare compusă din tineri, care funcționează sub conducerea artistică al coregrafului Halmi Zoltán din Seghedin. Șt. C.

La Bichișciaba s-au dezbătut probleme de actualitate

Autoguvernarea Minoritară Română din Bichișciaba a convocat o ședință pentru data de 22 octombrie. În cadrul întâlnirii, președintele Autoguvernării Gheorghe Gros a rezumat în câteva cuvinte vizita președintelui Ion Iliescu în Ungaria. Domnul Gros a apreciat că ajutorul pe care îl primesc românii din Ungaria din partea României nu este mulțumitor, el ar trebui repartizat și grupat mai rațional. În continuare s-a ridicat problema învățării limbii române. În acest sens, președintele României nu a fost bine informat, a menționat Gheorghe Gros, fiindcă elevii liceului din Giulia nu au doar o oră de română, ci aproximativ patru-cinci ore săptămânal. Nu e rezolvată problema numai

cu atât că primim cărți pentru școli și biserici. Întregul nostru sistem ar trebui sponsorizat cu mai mulți bani și pe alte principii, a fost de părere Gheorghe Marc, președintele Comisiei de Învățământ a Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, membru în reprezentanța din Bichișciaba.

În continuare s-a discutat despre vizita făcută recent de Comisia de Externe a ATRU la Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad. Gheorghe Gros a relatat că această universitate are o bibliotecă foarte bogată, tot aici se află sala memorială „Ioan Slavici”, care merită să fie vizitată de cât mai mulți. „Goldiș” are o sală de informatică unde sunt 150 de mașini de calcul. Universitatea are și o catedră de

operatori. Studenții acestei secții au făcut aproape 3 săptămâni practică la Csaba TV. S-a amintit că această universitate este o instituție de învățământ superior particulară. Domnul Marc a apreciat că universitatea e bine înzestrată, de aceea ar fi bine ca Liceul Românesc din Giulia să aibă relații cu această universitate din Arad.

În cele din urmă a fost vorba despre primirea oaspeților din Beiuș, localitate înfrățită, care au participat la Festivalul Cârnățului. Ei au concurat sâmbătă, arătând cum se face la ei cârnățul. Interesându-mă ulterior la telefon, de la Gheorghe Gros am aflat că la Festivalul Cârnățului din cele 270 de echipe participante doar trei au fost premiate. Printre acestea, din păcate, echipa din Beiuș nu s-a aflat.

L. M.

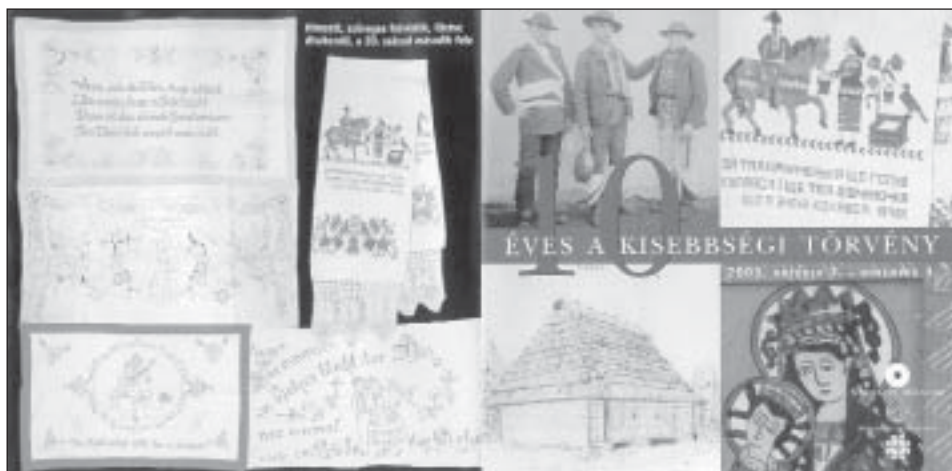
O lege de un deceniu

Cu un deceniu în urmă, la 7 iulie 1993, Parlamentul Ungariei a adoptat Legea pentru Drepturile Minorităților Naționale și Etnice din Ungaria. De atunci s-a dovedit că legea este nu numai necesară ci și utilă. Odată cu intrarea ei în vigoare, legea și-a dovedit

roșul, dar și faptul că are o seamă de lacune și inadvertențe. Oficiul pentru Minorități Naționale și Etnice din Ungaria, înființat mai ales pentru traducerea în viață a literei legii, este preocupat să dezbată într-un cadru cât mai larg modificările în curs. Tot cu scopul informa-

ției cât mai variate, Oficiul redactează broșuri și publicații menite să popularizeze activitatea depusă în acest sens. Un nou adaos în această direcție o constituie un pliant frumos colorat, care conturează realizările, sarcinile și perspectivele din acest domeniu.

E. I.

„România este foarte importantă pentru UE”

România este o țară foarte importantă pentru Uniunea Europeană, a declarat recent Catherine Lalumière, vicepreședinte al Parlamentului European, cu ocazia participării la ședința solemnă a Parlamentului român consacrată împlinirii a 10 ani de la admiterea României în Consiliul Europei (CoE).

„Aderarea României la Consiliul Europei a fost importantă pentru Europa occidentală. Acest proces a înscris România pe calea valorilor occidentale, iar locul țării dvs. a fost recunos-

port al Comisiei Europene privind progresele înregistrate de România în procesul de integrare, subliniind că, în opinia sa, acesta va deschide calea aderării țării la UE, în 2007.

„Poporul român își continuă drumul, iar astăzi își pregătește aderarea la UE”, a afirmat oficialitatea europeană, menționând totuși că problemele României sunt mai mari decât ale celorlalte țări candidate în condițiile în care timp de 50 de ani aici a domnit dictatura comunistă, iar criteriile de la Copenhaga cuprind în

cut în familia Europei Occidentale. Pentru România, aderarea la CoE nu a rezolvat problemele prezentului și viitorului, dar a constituit o etapă esențială pentru noi toți”, a afirmat parlamentarul european.

„Există un interes ca România să devină cât mai repede membru cu drepturi depline al UE, fiind o țară importantă atât pentru misiunea unificatoare a Uniunii, în interesul economic al nostru, al tuturor, dar și din punct de vedere politic, al stabilității regionale și stabilității întregului continent”, a declarat oficialul european.

Catherine Lalumière a exprimat cuvinte de apreciere față de politica promovată de autoritățile de la București și eforturile depuse de acestea în procesul de negociere pentru integrarea României în UE, salutând în acest sens apropiata desfășurare a referendumului din 19 octombrie pentru votarea noii Constituții române, alinate la cerințele europene.

Catherine Lalumière a afirmat, totodată, că așteaptă cu nerăbdare viitorul Ra-

plus și probleme sociale, de mediu.

Referindu-se la procesul complex al integrării în UE, vicepreședintele Parlamentului European a mărturisit că încă persistă unele întrebări legate de felul în care unele țări candidate au înțeles, în preajma anului 2004, ceea ce presupune acest proces al integrării.

Vicepreședintele Parlamentului European a evocat, de asemenea, Declarația de la Vilnius care a intervenit în preajma conflictului din Irak, opinând că poziția adoptată cu acest prilej de țările candidate din grupul respectiv a evidențiat necesitatea ca statele din UE să cunoască și să țină seama de motivele pentru care SUA și NATO sunt foarte importante pentru acestea.

În concluzie, a apreciat Catherine Lalumière, Uniunea Europeană trebuie să-și definească locul și rolul în lume, în primul rând prin elaborarea unei politici de securitate și apărare comune, fiind în același timp o Uniune unită și diversă.

ROMPRES

Gheorghe Ardelean

1921-2003

Biserica noastră Ortodoxă ne învață că, după moarte, omul merge la cer, în iad sau rai, după faptele lui. Dar ne mai dă o nădejde, căci ne spune că noi după moarte petrecem cu cei vii de pe pământ, însă aici în Biserică. Sufletul celor plecați face parte din Biserica nevăzută a celor din veșnicie, dar este împreună cu noi, cei vii.

mulți creștini chitighăzeni, care astăzi sunt oameni în vârstă.

În anul 1951 s-a căsătorit cu tânăra Catița Nicula, tot din Chitighaz, căsătorie binecuvântată de Dumnezeu cu un fiu, Gheorghe, născut în același an, care a fost lumina și bucuria vieții lor, fiind o familie cu adevărat creștină ce frecventa cu regula-

ritate Sfânta Biserică, cinstindu-i pe preoți și credincioșii ei. S-au bucurat întotdeauna de dragostea și sprijinul preoților alături de care „bace Gheorghe” a slujit ca și cantor, deoarece dragostea și devotamentul cu care și-a împlinit misiunea îi impunea respect.

Un nor negru s-a abatut asupra familiei în urmă cu șapte ani (1996) când, bolnavă fiind, soția a trebuit să plece din mijlocul celor dragi și să se mute la Domnul, lăsând în urmă sufletele familiei nemângăiate.

În continuare, pentru răposatul în Domnul, Gheorghe Ardelean, alături de familie, cea mai importantă instituție a fost Sfânta Biserică laudându-L pe Dumnezeu prin cântări și rugăciuni până nu cu mult timp în urmă, când din cauza bătrâneții a trebuit să renunțe la slujba de cantor, cu toate că și după acel moment, atunci când Dumnezeu îl ajuta, mai frecventa Sfânta Biserică.

Din păcate, boala nemiloasă a pus stăpânire pe trupul său, și în data de 22 octombrie a trecut la cele veșnice, la frumoasa vârstă de 82 de ani, lăsând în urmă o durere de nedescris în sufletul familiei, dar și a credincioșilor ortodocși din Chitighaz pe care i-a slujit cu atâta dragoste și devotament timp de peste 50 de ani.

Să-i păstrăm amintirea așa cum i-a fost viața, curată și bogată sufletește, în misiunea sfântă de a-L sluji pe Dumnezeu, rugându-L pe Tatăl Cerească să așeze acest suflet minunat acolo sus în Împărăția Sa, în locul unde dreptii pururea privesc lumina feței lui Dumnezeu, unde nu este întristare ci veșnică odihnă și eternă fericire.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!

Preot Florin Olteanu

Bibliotecile își caută prietenii

Direcția Metodică a Bibliotecii Județene „Méliusz Juhász Péter” din Debrețin a inițiat un concurs cu scopul de a atrage copiii la Bibliotecă. Ce vizați din partea organizatorilor sunt elevii care învață la școlile din județul Bihor, unde se predă și limba română. Inițiativa concursului vor ca stocurile de cărți românești de la bibliotecile din comunele populate și de români să fie folosite deci citate cât mai mult. Acest concurs va porni în luna decembrie și va dura până în aprilie 2004. Copiii care se înscriu la această întrecere vor primi – în fiecare lună – câte-un chestionar, care va conține întrebări pe anumite teme. Rezolvarea acestora se va putea face tocmai prin folosirea bibliotecilor, inclusiv a cărților, dicționarelor, enciclopediilor ș.a.m.d.

Printre altele, și despre acest concurs s-a discutat la Întâlnirea bibliotecarelor din județul Bihor, întâlnire care a fost găzduită la data de 21 octombrie de sediul ATRU din Giula. „Acest concurs înseamnă o nouă etapă în programul nostru de revitalizare a stocurilor de cărți românești,

vrea să ajutăm la însușirea limbii” a declarat Szilágyi Irén, șefa Direcției Metodice a Bibliotecii Județene „Méliusz Juhász Péter” din Debrețin. La concursul lansat săptămâna trecută vor participa acele șase comune bihorene, în școlile cărora se predă româna. Chestionarele vor fi întocmite de Olga Eisele, care și ea a participat la întâlnire. „Concursul a fost inițiat de biblioteca județeană din județul Bihor. Biblioteca respectivă are și o Direcție Metodică care se ocupă și cu naționalitățile. Ministerul, asigură în fiecare an, câte cinci milioane de forinți pentru cumpărarea cărților pentru naționalități. Din acești bani beneficiază și românii din Ungaria. Biblioteca Centrală de Limbi Străine împarte banii. Ea este cea care cumpără cărțile și le repartizează bibliotecilor județene, care apoi le distribuie mai departe la bibliotecile mici comunale. Aceste biblioteci dispun deci, de stocuri considerabile de cărți românești. Dorim ca toți copiii care învață românește să facă cunoștință cu aceste cărți. Pentru aceasta am lansat acest concurs. Pe durata concursului, în fiecare lună, voi întocmi un

program care a început în anul 2000. Am venit cu mare bucurie la Giula, fiindcă simțim că și Autogovernarea pe Tară acordă o importanță susținută planurilor noastre, și ea vrea ca stocurile de cărți românești să fie folosite de copii. În special ne-a asigurat despre sprijinirea materială a concursului care urmărește chiar acest scop. În cadrul programului nostru de revitalizare am cumpărat – cu ajutorul referentului român de la Biblioteca Centrală de Limbi Străine de la Budapesta, Olga Eisele – o mulțime de cărți românești noi. Am vrea ca acestea să ajungă la cititori. În primul rând la elevi, deoarece ei sunt cei ce învață limba română și la școli. În mai multe localități bihorene, româna se predă săptămânal în trei, patru sau chiar cinci ore. Am

chestionar cu întrebări care va fi trimis școlilor” – m-a informat doamna Eisele.

– Participând și eu la întâlnire, am aflat că sunteți conștientă de nivelul cunoașterii limbii române al elevilor noștri din Bihor. Și totuși veți formula întrebările românește. Așteptați răspunsuri în limba română?

– Da. Așa este, fiindcă majoritatea întrebărilor vor fi formulate în așa fel, ca elevii să fie constrânși să folosească dicționarul. De fapt, am vrea ca – până în aprilie 2004, finele concursului, când câștigătorii vor fi premiați în cadrul unei serbări frumoase la Debrețin, la „Ziua Copiilor” – toți cei care participă la acest concurs să devină profesioniști în folosirea dicționarelor.

A. B.

**Prima pagină web
despre românii din Ungaria**
Informații, știri, adrese, date utile

Internet: www.romanul.hu

E-mail: uniunea@romanul.hu

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria
Editura NOI

Cu sufletul plin de bucurie la Ziua de Mulțumire a Bisericii Baptiste din Chitighaz

În general, chitighăzenii sunt cei care încheie în regiunea Crișurilor șirul sărbătorilor de mulțumire din toamnă. În acest an, la data de 26 octombrie, cum s-a putut citi și în invitația din Foia românească, Biserica noastră a avut acest serviciu special de închinare. Toată ziua ne-am bucurat în Domnul. Au sosit musafiri din

va da rădăcini ca Libanul.” (vers. 5). Rugăciunile au fost înflăcărâte, atât și din partea musafirilor, cât și din partea membrilor adunării noastre, căci fiecare L-a slăvit pe Dumnezeu pe limba lui.

După ora de închinare, copiii au slujit cu câteva cântări și cu cuvântul de aur învățat la școala duminicală.

împrejurime și din alte biserici mai îndepărtate, chiar și din Kisvárd, județul Szabolcs.

Pentru conducerea orei de rugăciune a fost rugat fratele *Aurel Papp* din Micherechi. Fratele ne-a îmbărbătat la rugăciune și mulțumire pentru tot ce a făcut Dumnezeu în viața noastră. Pe baza Cuvân-

Serviciul divin a început cu cântarea în comun „O Doamne mare, când privesc eu lumea...” (Cânt. Ev. 528) Cu această ocazie, invitatul pentru vestirea Evangheliei a fost fratele păstor *Pető András* din Debrecin (fost pastor al Bisericii Baptiste din Bichișciaba). Fratele a predicat pe baza textului din

de să se cutremure munții. Este un râu, ale cărui izvoare învelesc cetatea lui Dumnezeu, sfântul lăcaș al locuințelor Celui Prea Înalt. Dumnezeu este în mijlocul ei ...” (Ps. 46: 3-5)

Prezența lui Dumnezeu se manifestă prin multe mijloace. El se reflectă prin diferite chipuri în viața creștinilor, prin binecuvântări între poporul lui Dumnezeu, și chiar și prin recoltă sau societate. „Domnul oștirilor este cu noi. Dumnezeul lui Iacov este un turn de scăpare pentru noi.” (Ps. 46: 7 și 11)

Păstorul bisericii a rezumat conținutul mesajului în limba română, iar fratele păstor în pensie *Dumitru Rus*, în numele Bisericii, a dat mulțumire lui Dumnezeu prin rugăciune. Corul și fanfara au contribuit la îmbogățirea serviciului de mulțumire prin cântări înălțătoare. Serviciul de dimineață a fost împodobit și de cântarea sori soliste *Maria Stan*, renumită cântăreață încă din vremurile de înflorire a cântăreților români din comunitățile noastre.

În timpul pauzei de prânz, musafirii au fost invitați la familii din biserică. După-masă am început programul cu muzica fanfarei. Cântecul interpretat au servit ca imn de chemare la mulțumire. Atunci au venit și mai mulți musafiri, frați și prieteni atât din comună, cât și din alte părți ale regiunii noastre. Cuvântul a fost rostit de către fratele *Pető*, pe baza textului biblic din I Ioan 2: 1-6 și completat în românește de către subsemnatul pastor. Cântările înălțătoare ne-au în-suflețit spre bucurie și slavă Tatălui Ceresc în Cristos. Am simțit prezența Duhului Sfânt. Pe lângă corul și fanfara bisericii au mai slujit și alte grupuri. Așadar am putut asculta grupul de cântăreți din Chitighaz, grupul „Frații Frătean”, copiii și tineretul Bisericii noastre. Alături de aceste slujiri am mai ascultat și mărturisiri din partea fraților din Șercad.

O plăcere deosebită

ne-a făcut cu mărturisirile și cântările lor grupul surorilor venit de la Kisvárd. Sora *Viorica Ștanț*, care este singura

rios chemarea Domnului.

A slăvi pe Dumnezeu și a mulțumi din inimă numai acel suflet poate să o facă, care a experien-

româncă din biserica lor, ne-a cântat în limba română o cântare frumoasă, necunoscută de cei mai mulți.

Pe lângă cântările minunate, și Cuvântul vestit de fratele *Aurel Papp*, care este și conducătorul grupului de tineri din Biserica Baptistă Română din Micherechi, ne-a întărit foarte mult prin mărturia lui vie. Dânsul a cunoscut numai de câțiva ani harul lui Dumnezeu. Apreciez foarte mult vorbele sincere ale fratelui și cred că mulți tineri au fost încurajați de această mărturisire. Pentru toți mai este speranță, dacă luăm în se-

tat îndurarea și dragostea Lui.

Am avut o zi deosebită, bogată și variată. Altarul de roade a fost doar simbolul stării inimii noastre și al sufletului plin de bucurie. Programul de după-masă s-a încheiat cu o agapă frățească. Deși acest serviciu special a fost mai lung decât altă dată, frații și surorile abia au putut să se despartă de părăsirea minunată.

Creatorul și Atotputernicul Dumnezeu să fie slăvit și binecuvântat pentru tot ce ne-a făcut și va face. Amin.

Pastor Vasile Bodiș
Foto: Aurel Papp

tului lui Dumnezeu din Cartea lui Osea cap. 14. versetele 1 și 5, ne-a îndreptat privirile spre Domnul, care ne așteaptă cu har și binecuvântare. A vorbit despre promisiunea dumnezeiască, „Voi fi ca roua pentru Israel; el va înflori ca crinul, și

Psalmul 46. Dânsul a accentuat că Dumnezeu nostru este demn de slavă și mulțumire în primul rând pentru prezența Lui în viața credinciosului, mai ales în timpul neliniștii pe pământ. „Chiar dacă ar urla și ar spumega valurile mării, și s-ar ridica până acolo

Să nu uităm niciodată de om, de omul de lângă noi, mai ales de omul de lângă noi, pentru că omul de lângă noi este pus anume ca prin el să ne înmulțim iubirea. Se spune în Pateric – Sfântul Antonie cel Mare are cuvântul acesta – că „de la aproapele vine și viața și moartea. Că dacă folosim pe aproapele, pe fratele, pe Dumnezeu dobândim și dacă greșim fratelui, lui Hristos greșim”, iar Cuviosul Ioan Colov spunea că: „Nimeni nu clădește o casă de la acoperiș în jos, ci de la temelie în sus”. Și întrebam fiind ce înseamnă acest cuvânt a zis: „Temelia este aproapele, că pe el mai întâi să-l folosesc, pentru că de el atârna toate poruncile lui Hristos”. Deci îndreptarea noastră, înaintarea noastră, depășirea de noi înșine este în măsura în care relațiile noastre cu cei din jurul nostru, cu cei apropiați ai noștri, sunt bune. E ceva extraordinar de important și de frumos! Adică să ne raportăm la omul de lângă noi. De altfel, cel mai important om din lumea aceasta pentru fiecare din noi este omul de lângă noi, aproapele nostru, vecinul nostru. Se zice că mai mult te folosești de un vecin de aproape decât de fratele de departe.

Putem să ne silim să iubim pe Dumnezeu și pe oameni cât putem noi mai mult și atunci suntem pe calea cea bună, suntem în cuprinsul fericirii, știm să ne coborâm la cel la care trebuie să ne coborâm și știm să-l ridicăm pe cel pe care trebuie să-l ridicăm. Cum se poate face aceasta o știe numai cel ce iubește.

Să știți că noi cu iubirea față de aproapele suntem foarte deficitari. Nu știu cine ar putea zice că iubește pe aproapele ca pe sine însuși, că urmărește binele apropiatului cum urmărește binele propriu. Chiar și în familie, nu totdeauna părinții sau copiii sunt dispuși să renunțe la ceva din partea lor ca să se simtă bine cei din jurul lor.

Bineînțeles că aproapele nostru poate fi cineva și foarte departe de noi spațial dar pe care-l purtăm în noi prin iubire.

Și călugărul, și mireanul pot să folosească pe aproapele prin fapta bună care i se cere. Degeaba vrei să câștigi pe cineva prin ceva ce nu-ți cere el. Omul are nevoie de noi într-o anumi-

Arhimandrit Teofil Părăian

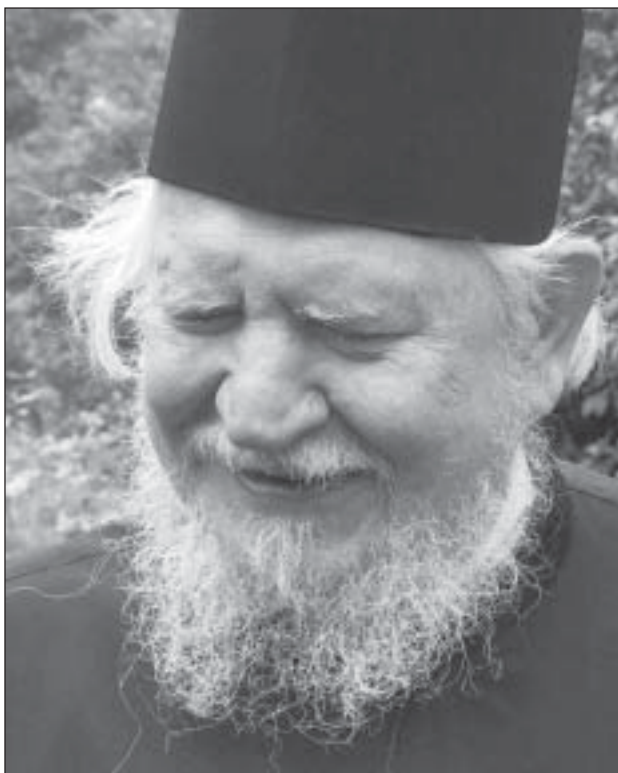
APROAPELE

tă direcție, pentru o anumită chestiune. Dacă nu-l folosim cum își dorește, nu-l folosim deloc. Mai putem folosi pe aproapele indirect, când acela nu are trebuința de ceea ce am putea face noi pentru el, prin exemplul nostru bun și prin dragoste.

Se spune că la un om care cerșea cineva i-a dat o floare. Niciodată nu s-a așteptat omul acela ca cineva să-i dea o floare. N-a așteptat floarea, dar floarea l-a bucurat, pentru că o floare spune ceva despre cel care o dăruiește.

Sfântul Evanghelist Marcu și Sfântul Evanghelist Luca, în legătură cu slăbănogul de la Capernaum, spun că cei patru care l-au adus pe acesta în fața Domnului Iisus Hristos, l-au adus prin acoperișul casei și l-au coborât în fața Domnului Hristos. Asta este ceea ce facem când ajutăm pe un om, îl ducem în fața Domnului Hristos prin ceea ce facem noi pentru el.

Să ne gândim că și noi avem o scăldătoare în care s-ar putea face minuni, și anume virtutea capabilă de cunoștință, fapta cea bună care se întărește în suflet și care după aceea aduce cunoștința de Dumnezeu – și cunoștința de Dumnezeu este o bucurie. Să ne gândim că așa cum noi nu avem de multe ori gând înțelept, așa alții nu ne au pe noi în ajutor când am putea să le fim omul de ajutor. Să ne gândim la el. Să ne gândim la binele pe care-l putem face și atunci darul lui Dumnezeu va fi cu noi, Maica Domnului ne va fi ocrotitoare, sfinții ne vor ajuta cu rugăciunile lor, iar Domnul nostru Iisus Hristos ne va da gândul cel bun care să ne arunce în virtutea capabilă de cunoștință, iar cunoștința cea de la Dumnezeu va fi pentru noi bucurie în toate zilele vieții noastre. Sunt multe suferințe în această lume care au ca pricină păcatele. Noi însă nu suntem judecătorii oamenilor, ci suntem ajutoarii oamenilor. Noi trebuie să facem ce a făcut Domnul Hristos. Domnul Hristos nu l-a întrebat despre păcatele lui pe slăbănogul de la Capernaum, nici pe cel de la Vitezda. N-a discutat viața

lui de mai înainte ci a fost gata să-l ajute și l-a ajutat și pe unul și pe celalalt. Și cu aceasta ne dă un exemplu, să fim și noi binevoitori, să fim ajutoarii. Nu vom fi vindecători. Nu suntem în stare să ne vindecăm nici pe noi înșine. Dar avem putere de a mângâia. Avem putere de a lumina, avem putere de a mângâia pe oamenii din jurul nostru în credință, avem putere de a iubi, avem putere de a ne revărsa iubirea față de aceia care au trebuința de ajutor și pe care îi părăsesc cei mulți.

Nu ezitați unde știți că puteți ajuta cu ceva, unde știți că puteți interveni cu ceva nu numai dând ceva din mână, ci dând ceva din inimă. Sfântul Isaac Sirul spune că atunci când îi dai cuiva ceva, veselia feței tale să fie mai mare decât darul pe care i-l dai. Să simtă omul că vrei să-l ajuti, că ești alături de el, că nu-l părăsești, ci stai cu bunăvoință față de el.

Despre Maica Tereza din Calcutta se spune că era odată lângă un bolnav și curăța niște răni care miroseau urât. Ea voia să-l ajute pe omul acela care era în necaz și cineva care a trecut pe acolo i-a zis: „Eu nu aș face asta nici pentru un milion de dolari”. Și Maica Tereza a răspuns: „Nici eu, pentru un milion de dolari

n-aș face, dar pentru Dumnezeu fac!”. Asta înseamnă să ai credință, să faci ceva ce n-ai face pentru lumea asta întreagă, dar pentru Dumnezeu faci. Și dacă nu faci, să știi că ești în lipsă cu credința. Dar dacă ai credință biruiști și-l ajuti și pe alul să biruiască.

Când te lauzi și te trufești, împingi pe celalalt în jos. Tu ești ceva și el nu e nimic, sau e neînsemnat față de tine. Te scoți pe tine în sus și pe el îl apeși în jos.

Nu se poate să fim cinstitori de Dumnezeu câtă vreme nu suntem și cinstitori de oameni, mai ales cinstitori ai oamenilor lui Dumnezeu. Nu se poate să-l slujești lui Dumnezeu câtă vreme îi ocolești pe oamenii lui Dumnezeu, pe oamenii pe care Dumnezeu i-a pus să fie martorii Lui în această viață.

Având în vedere niște principii și ținând seama de niște repere, te poți modela după principiile respective și după reperele pe care le ai în vedere. Mi-aduc aminte, când eram copil am auzit la biserică citindu-se la Apostol, din Epistola Sfântului Apostol Pavel către Romani. Aveam vreo 12-13 ani atunci și am auzit cuvântul: „Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor slabi și nu nouă să plăcem. Ci fiecare să facă spre plăcerea apropiatului

întâi ce-i bine spre zidirea lui” (Romani 15, 1-2). Și când am auzit cuvintele acestea, le-am luat în seamă și am ajuns într-o împrejurare în care n-aș fi vrut să fac un bine pe care-l impunea situația. Mama mea pleca la câmp, tata era absent din gospodărie, parcă era-n armată, nu mai știu ce s-a întâmplat și trebuia să meargă mama cu cineva la lucru. Și atunci mama m-a rugat să am grijă de copiii femeii aceleia, să stau cu ei acasă și să le port de grijă și pe mine mă cam incomoda lucrul acesta. Dar mi-am adus aminte de cuvântul Sfântului Apostol Pavel: „Nu nouă să plăcem, ci fiecare să facă spre plăcerea apropiatului”. În felul acesta te ajută un principiu.

Cât privește raportarea la Dumnezeu, la oameni și la noi înșine, în *Mântuirea păcătoșilor* se spune: „Față de Dumnezeu să avem inima de fii, față de aproapele să avem inimă de mamă și față de noi înșine inimă de judecător”. Aș zice eu mai bine: minte de judecător.

Fiecare om care ne vine în față este un candidat la iubirea noastră. Pentru clipa în care ne întâlnim cu el, pentru totdeauna, omul de lângă noi este omul cel mai însemnat, este aproapele nostru și fiind aproapele nostru trebuie să fim preocupați pentru binele lui.

Un părinte de la noi de la mănăstire zicea: „Dragă, pe om dacă-l iei de bun, bun îl găsești, și dacă-l iei de rău, tot pe acela, și rău îl găsești”.

În Pateric se spune că un boier i-a dat unui sărac o haină, și săracul a luat haina și a vândut-o și a băut-o. Și atunci omul era îngrijorat: „Uite, eu i-am dat-o să se îmbrace și el a vândut-o și a băut-o”, și era nemulțumit și noaptea a avut un vis în care se făcea că i se arată Domnul Hristos îmbrăcat cu haina pe care el a dat-o săracului și l-a întrebat pe binefăcător: „Cunoști haina aceasta?” Și el a zis: „Da, Doamne, o cunosc, a mea este!”. Și Domnul Hristos a zis: „Nu te întrista, Eu o port”. Ei, conștiința aceasta vrea Domnul Hristos să o formeze în viața oamenilor, să avem în considerație faptul că ceea ce facem pentru omul de lângă noi, pentru omul care are trebuință de ajutorul nostru, facem de fapt pentru Mântuitorul și ne va fi de folos la Judecata de Apoi.

Tineri, tineri, și mai tineri (fapte interesante)

❑ O fetiță din Lituania (Cristina Stragauskaite) în aprilie anul 1989 a salvat din incendiul stârnit în casa lor pe cei 2 frați mai mici. Ea a fost de 4 ani și 252 zile.

❑ Fernando Montalvo din Bolivia, de 5 ani, a fost înrolat în armată în anul 1934 și a luptat în contra Paraguay-ului împreună cu tatăl său.

❑ Cel mai tânăr navigator a fost David Sanderman, care în 1976 a navigat singur timp de 43 zile pe Oceanul Atlantic, având pe atunci 17 ani și 176 zile.

❑ În Franța, Jordy Lemoine a ajuns la 4 ani pe primul loc pe lista șlagărelor în 1994.

❑ Cel mai tânăr chimist laureat cu Premiul Nobel a fost Theodore W. Richards în anul 1914, care atunci a avut 23 de ani.

❑ Francezul Etienne Bacrot la numai 14 ani a devenit mare meșter al șahului.

❑ Cel mai tânăr artist de circ care a făcut de două ori salt dublu a fost Pak Young Suk din Phenjan, în anul 1997, când era de numai 15 ani.

❑ Cea mai tânără campionă mondială la săritura de pe trambulină e Fu Mingxia din China, care în 1991 a câștigat la Perth la vârsta de 12 ani și 141 zile.

❑ Cel mai tânăr șerif din Texas a fost John Payton, la vârsta de 8 ani și 11 luni.

Ana Crișan

Scrieți poezie!

În rândurile următoare aflați o strofă dintr-o poezie de Mihai Eminescu. Cuvintele sunt date în ordinea lor alfabetică. Puneți-le în ordinea logică!

*am aș casă mitutică o să tăcută vrea
ce flori în în mea natală undula valea
cum în la munte privesc ridică să se sus tot
a frunte în negură nori pierzându-și sa și*

A. C.

Istoria în anecdote

Mihail Kogălniceanu stăruia mereu pe lângă Cuza-vodă să acorde generalului Cristian Tell o funcție importantă în guvern, dar domnul refuza de fiecare dată. Într-o zi, ca să scape de aceste stăruințe, Cuza a recurs la un șiretlic. Tell avea un tic nervos, o tremurătură continuă a capului. Când Kogălniceanu a venit din nou cu „cazul Tell”, Cuza i-a cerut să...dea din cap timp de 10 minute.

Convins că este o glumă, Kogălniceanu s-a conformat, dar foarte repede s-a oprit, spunându-i domnului că a amețit.

– Dumneata ai amețit după 5 minute și vrei să-l faci ministru pe Tell, al cărui cap tremură de 30 de ani?

ISTORIA ROMÂNILOR

Putna în sărbătoare

În vara anului 1871, Putna era în sărbătoare. Se împlineau 400 de ani de la sfințirea mănăstirii, prilej pentru cei 3.000 de participanți să transforme evenimentul într-o mare sărbătoare a românilor de pretutindeni.

La mormântul lui Ștefan Cel Mare candela nu s-a

stins niciodată. Aici a fost omagiată memoria voievodului. În unduirea steagurilor tricolore, pe ale căror fal-duri erau scrise numele celor care s-au jertfit pentru binele neamului, era chemată umbra lui Ștefan ca să coboare în sufletul românilor pentru a le da tăria împlinirii marilor datorii. Au

fost depuse daruri pe mormântul voievodului: o urnă de argint cu pământ din toate teritoriile românești, broderii și steaguri care simbolizau dorința de libertate și unire. Cele 40 de salve de tun care au însoțit aceste manifestări erau pentru cele 40 de mănăstiri ridicate de Ștefan. S-a cântat Imnul lui Ștefan pe versurile lui Alecsandri și toți românii prezenți au vibrat mai mult ca oricând la melodia izvorâtă din strunele unei viori.

Era Hora Daciei întregi, omagiul adus țării și popoului său de un tânăr compozitor – Ciprian Porumbescu. Era sărbătoarea unei mănăstiri, a unui voievod, dar și a unui întreg neam, neamul românesc.

Profu'

Povestea unui tablou

Unul dintre cele mai cunoscute tablouri cu caracter istoric este cel intitulat *România își rupe cătușele la 1848 pe Câmpia Libertății*, aparținând pictorului C. D. Rosenthal.

Femeia din tablou reprezintă România. Ea ține în mâna dreaptă drapelul tricolor a cărui pânză se înfășoară în jurul trupului, iar în mâna stângă ține o ramură de măslin, simbol al păcii. Pe jos, o carte deschisă pe care România o calcă în picioare. Cartea reprezintă regulamentul privilegiilor și rânduielilor de tip medieval pe care revoluția le dorea înlăturate. România își ține capul ridicat spre izvorul de lumină care o învăluie, ca o promisiune pentru un viitor mai bun.

Intitulată fiind *România*, femeia din tablou reprezintă revoluția, dar ar putea la fel de bine să reprezinte și Unirea, dorință arzătoare a românilor în 1848 și după aceea.

Pictorul a realizat acest tablou când se afla la Paris, împreună cu alți fruntași revoluționari alungați din țară. L-a pictat din dorința de a susține idealurile de la 1848

prin tablouri cu subiecte care să arate cauza dreaptă a românilor, dorința lor de libertate și unire.

Interesant este faptul că femeia care a pozat pictorului pentru tablou nu a fost

o româncă, ci o englezoaică, Mary, care, fiind soția lui C. A. Rosetti, nu era străină de frământările și aspirațiile românilor din țară și din afara ei, în acel mijloc de secol XIX.

Era odată o vulpe vicleană, ca toate vulpile. Ea umblase o noapte întreagă după hrană și nu găsisese nicăieri. Făcându-se ziua albă, vulpea iese la marginea drumului și se culcă sub o tufă, gândindu-se ce să mai facă, ca să poată găsi ceva de mâncare.

Șăzând vulpea cu botul întins pe etichete de dinainte, îi vine miros de pește. Atunci ea rădă puțin capul și, uitându-se la vale, în lungul drumului, zărește venind un car tras de boi.

– Bun! gândi vulpea. Iaca hrana ce-o așteptam eu. Și îndată iese de sub tufă și se lungește în mijlocul drumului, ca și cum ar fi fost moartă.

Carul apropiindu-se de vulpe, țărănul ce mână boii o vede și, crezând că-i moartă cu adevărat, strigă la boi: Aho! Aho! Boii se opresc. Țărănul vine spre vulpe, se uită la ea de aproape și, văzând că nici nu suflă, zice: Bre! da' cum naiba a murit vulpea asta aici?! Ti!... ce frumoasă cațaveică am să fac nevastei mele din blana istui vulpoi! Zicând așa, apucă vulpea de după cap și, târând-o până la car, se opinteste și-o aruncă deasupra peștelui. Apoi strigă la boi: „Hăis! Joian, cea! Bour-ean”. Boii pornesc.

Țărănul mergea pe lângă boi și-i tot îndemna să meargă mai iute, ca să ajungă degrabă acasă și să ieie pelea vulpii.

Însă cum au pornit boii, vulpea a și început cu picioarele a împinge peștele

Ion Creangă

Ursul păcălit de vulpe

din car jos. Țărănul mână, carul scârțâia, și peștele din car cădea.

După ce hoția de vulpe a aruncat o mulțime de pește pe drum, bine... șor! sare și ea din car și, cu mare grabă, începe a strânge peștele de pe drum. După ce l-a strâns grămadă, îl ia, îl duce la vizuina sa și începe a mânca, că ta...re-i mai era foame!

Tocmai când începuse a mânca, iaca vine la dânsa ursul.

– Bună masa, cumătră! Ti!!! da' ce mai de pește ai! Dă-mi și mie, că ta...re! mi-i poftă! – la mai pune-ți poftă-n cuiu, cumătre, că doar nu pentru gustul altuia m-am muncit eu. Dacă ți-i așa de poftă, du-te și-ți moaie coada-n baltă, ca mine, și-i avea pește să mănânci. – Învață-mă, te rog, cumătră, că eu nu știu cum se prinde peștele.

Atunci vulpea rânji dinții și zise: Alei, cumătre! da' nu știi că nevoia te duce pe unde nu ți-e voia și te-nvață ce nici gândești? Ascultă, cumătre: vrei să mănânci pește? Du-te desărlă la băltoaga cea din marginea pădurii, vâra-ți coada-n apă și stai pe loc, fără să te miști, până despre ziuă; atunci smuncește vârtos spre mal și ai să scoți o mulțime de pește, poate îndoit și-ntreit de cât am scos eu.

Ursul, nemaizicând nici o vorbă, aleargă-n fuga mare la băltoaga din marginea pădurii și-și vâra-n apă toată coada!...

În acea noapte începuse a bate un vânt rece, de îngheța limba-n gură și chiar cenușa de sub foc. Îngheța zdravăn și apa din băltoagă, și prinde coada ursului ca într-un clește. De la o vreme, ursul, nemaiputând de durerea cozii și de frig, smuncește o dată din toată puterea. Și, sărmanul urs, în loc să scoată pește, rămâne fără de coadă!

Începe el acum a mornăi cumplit și-a sări în sus de durere; și-nciudat pe vulpe că l-a amăgit, se duce s-o ucidă în bătaie. Dar șireata vulpe știe cum să se ferească de mânia ursului. Ea ieșise din vizuină și se vârase în scorbura unui copac din apropiere; și când văzu pe urs că vine fără de coadă, începu a striga:

– Hei cumătre! Dar ți-au mâncat peștii coada, ori ai

fost prea lacom și-ai vrut să nu mai rămâie pești în baltă?

Ursul, auzind că încă-l mai ia și în râs, se înclăudează și mai tare și se răpede iute spre copac. Dar gura scorburei fiind strâmtă, ursul nu putea să încapă înăuntru. Atunci el caută o creangă cu cârlig și începe a cotoabă prin scorbura, ca să scoată vulpea afară, și să-i deie de cheltuială... Dar când apuca ursul de piciorul vulpei, ea striga: „Trage, nătarăule! mie nu-mi pasă, că tragi de copac...” Iar când anina cârligul de copac, ea striga: „Valeu,

cumătre! nu trage, că-mi rupi piciorul!”

În zadar s-a năcăjit ursul, de-i curgeau sudorile, că tot n-a putut scoate vulpea din scorbura copacului.

Și iaca așa a rămas ursul păcălit de vulpe!

Anecdota tipărită prima oară în *Albumul macedo-român*, București, 1880; retipărită în *Convorbiri literare*, 1885, nr. 11, 1 febr. Textul de față a fost reprodus după volumul *Ion Creangă, Povești și povestiri*, Editura „Minerva”, București, 1987.

Imagini de la cea de-a III-a ediție a Cupei Prieteniei din Bihor

În numărul nostru anterior am rezumat meciurile și rezultatele de la competiția sportivă „Cupa Prieteniei” din județul Bihor, organizată la Apateu în ziua de 10 octombrie pentru a treia oară. După ce rezultatele competiției au fost publicate, ulterior, prin bunăvoința directoarei *Elisabeta Vad* am primit și câteva fotografii, pe care le publicăm acum. Ele arată secvențe de la decernarea festivă a premiilor, precum și echipa de handbal-fete a școlii-gazdă.

Umor la școală

După ce profesorul le povestea elevilor despre poetul englez Milton, spunându-le că a fost orb, se adresă unuia care nu era atent:

– Ce defect am spus că avea Milton?
– Era poet, răspunse elevul.

– Ce limbi străine învățați la școală?
– Franceza, engleza, matematica și fizica.

– Vitoria Lipan avea un câine. Știi cum îl cheamă? Întrebă profesorul.

– Cuțu! răspunse elevul.

– Care e cea mai folositoare pasăre? Întrebă învățătorul.

– Gâina!

– De ce?

– Păi, ea poate fi mâncată și înainte de a se naște și după moarte.

OPINIA CITITORULUI

Răspuns

la articolul „Dileme la marginea sărbătorii Márki Sándor” din nr. 42/17 octombrie 2003
al săptămânalului Foia Românească

Suntem de acord că la sfârșitul săptămânii menționate sătenii Chitighazului au avut posibilitatea să participe la un frumos program închinat zilelor satești, încheiat în cea de a treia zi cu o slujbă ecumenică, unde într-adevăr s-a avut parte de un înalt mesaj sufletesc, nu numai din partea slujitorilor, ci a tuturor participanților la acest mesaj ecumenic, care au întonat cântece religioase într-o frumoasă comuniune.

Dorind să răspundem dilemelor unui tânăr chitighăzean, menționez că biserica ortodoxă „mare și frumoasă” este deschisă întotdeauna solicitanților de a o vizita, și acest lucru s-a întâmplat nu de puține ori. Lăcașul de cult nu poate fi deschis în permanență, așa cum doresc unii, pentru că în interiorul său se află obiecte de cult și lucruri de valoare. Afirmatia poate fi confirmată de oficialitățile comunei care ori de câte ori au avut vizitatori, le-am stat la dispoziție. Directorul Casei de Cultură în ne-numărate rânduri a solicitat acest lucru și poate confirma că lăcașul de cult a fost pus întotdeauna la dispoziția vizitatorilor. Același lucru îl pot confirma și membrii Asociației pensionarilor din localitate care, deseori având musafiri, au beneficiat de această posibilitate. Chiar și oficialitățile din cadrul Primăriei pot confirma cele afirmate, pentru că de câte ori am fost solicitați, am stat la dispoziția dumnealor.

Prin articolul menționat mai sus, Consiliul parohial este acuzat că nu respectă memoria părintelui protopop Ioan Borza, prin faptul că a fost tăiat gardul viu din jurul bisericii, sădit în timpul slujirii vrednicului de pomenire părinte. Atunci când s-a luat hotărârea de a restaura zidul de consolidare din jurul bisericii, membrii Consiliului s-au

gândit doar la binele comunității, ca lăcașul să fie ferit de degradări, și consideră că n-au întinat cu nimic memoria vrednicului de pomenire părinte protopop Borza, slujitor pe care l-au cunoscut și l-au apreciat, fiindu-le zeci de ani duhovnic și păstor, nicidecum cunoscut fiind de semnatarul articolului cu pricina, un tânăr de peste 20 de ani. Părintele, plecând din mijlocul celor dragi în anul 1970, nu avea cum să fie cunoscut de acest tânăr, ceea ce denotă faptul că autorul articolului a fost îndemnat de altcineva la scrierea cuvintelor umilitoare la adresa Bisericii.

Personal am fost acuzat că nu las copiii să urce pe dâmbul din jurul bisericii pentru a admira focurile de artificii. În primul rând, dâmbul bisericii nu este un loc de joacă al copiilor, dar realitatea este că înainte cu o zi se lucrase la consolidarea zidului, betonul era proaspăt și urcarea pe el, chiar și a copiilor, ar fi dus la degradare și implicit la pierderea unei munci costisitoare. Consolidarea zidului împrejmuitoare era necesară deoarece gardul viu, fiind tuns în fiecare an, s-a întărit doar la rădăcină, împingând zidul spre exterior iar dâmbul, fiind artificial, la apariția vreunei calamități, ar fi dus la o mare nenorocire.

Nădăduim și avem toată încrederea că oamenii de bună credință au înțeles mesajul și rostul slujitorilor bisericii și cu toții împreună, cât Bunul Dumnezeu ne va mai ține pe față păământului, vom sluji cu devotament și dragoste Sfânta Biserică în care ne-am născut, botezat, creștem duhovnicește și o păstrăm cu sfințenie din moși-strămoși.

Cu credință și nădejdea în Bunul Dumnezeu vă doarește tot binele.

Petru Honfi, crâșnic

Întâlnire folclorică la Apateu

„Păstrarea cântecelor, dansurilor și tradițiilor strămoșești este datoria noastră” – aceasta ar fi putut fi deviza întâlnirii culturale de la Centrul Cultural din Apateu în orele serii din 10 octombrie. Direcțiunea Căminului cultural, sub coordonarea Institutului de Culturalizare și a Centrului Cultural „Kölcsey Ferenc” al județului Hajdú-Bihar a inițiat o întâlnire culturală a naționalităților din zonă. Această paradă a folclorului naționalităților urmează să devină o manifestare tradițională, prima ei ediție dovedindu-și rostul. La această întâlnire au sosit aproape 200 de participanți, membri în 10 formații culturale de amatori. Cultura și folclorul români-

lor din Ungaria au fost reprezentate de Echipa de păstrare a tradițiilor „Gheorghe Turla” din Aletea și de corul românesc mixt „Armonia”, sub conducerea profesorului Gheorghe David.

Aletenii s-au bucurat de un mare succes, în repetate

rânduri au fost aplaudați la scena deschisă. Dar același mare succes l-au avut și cântăreții din localitatea-gazdă. Corul mixt dovedește tot mai multă instruire și un repertoriu din ce în ce mai bogat.

Seara a mai rezervat pentru copii și tineret o casă de joc, cu adevărat „joc” tradițional, în timp ce participanții adulți au asistat la o dezbatere de specialitate condusă de Koroknai Katalin.

Modul de organizare, locul întâlnirii, însuflețirea gazdelor motivează în viitor înființarea unui centru cultural și metodic bihorean românesc. Căci culegerea, păstrarea și promovarea valorilor culturale tradiționale este una dintre îndatoririle primordiale ale zilelor noastre.

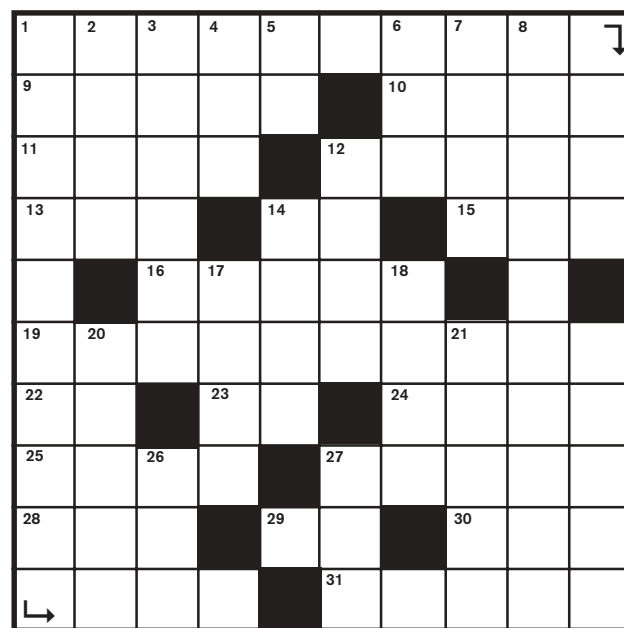
V. E.

Din patrimoniul picturii românești

ORIZONTAL: 1. Deschizător de drumuri noi în pictura românească în sec. 20 (1868–1916). 9. Toracic – fără ic! 10. Umezi – și lipsiți de ceva! 11. Mijloc de cenaclu 12. Proteja, ocrotea 13. Prunc, copil 14. Oraș antic în Mesopotamia 15. Animal rumegător 16. Vas cu cioc și coadă lungă 19. Pictor, grafician și critic de artă (1886–1940) 22. Marcă de țigări 23. Vai! – la aleteni! 24. Rasă de cal mic (ungurește) 25. Piatră semiprețioasă 27. Câștig, profit 28. Stâlp ascuțit, folosit și la garduri 29. Fluviu în Italia 30. Heleşteu, ierugă 31. Nume de față de proveniență germană.

VERTICAL: 1. Unul dintre întemeietorii grupării „Tinerimea artistică” (1872–1940) 2. Unitate de măsură (1.000 kg.) 3. Care nu este fix 4. Realizez,

executez 5. Unealtă mică 6. Animal carnivor periculos 7. Parte a corpului 8. Reguli după care trebuie să se desfășoare o paradă, o solemnitate 12. Compoziția vocală dintr-o operă 14.

Vorbește în gură mare, tipă 17. Taurul castrat 18. CP! 20. Situație care pare de nerezolvat 21. Care poartă accentul sau o marcă de suc 26. Armă primitivă 27. Scrutin.

- ah -

Treburile în case și grădini

Pe vremuri, acest anotimp era cel mai important din punct de vedere al lucrărilor agricole. Viața zilnică a țărânului a fost determinată întotdeauna de treburile gospodărești, legate fie de creșterea animalelor, fie de cultivarea plantelor.

Orice muncă agricolă trebuia făcută la timp potrivit, pretindea pricepere și trebuia făcută întotdeauna în strânsă vreme, a vremii, fără să permită nici cea mai mică întârziere. După ce se termina recoltarea cartofilor, începea imediat recoltarea sfeclii de zahăr, culesul nucilor, culesul merelor de iarnă, culesul strugurilor.

șilor și al prunelor. Cea mai importantă muncă agricolă de toamnă era totuși legată de recoltarea porumbului.

În zilele calde și însorite de toamnă mai trebuiau dereticate cămările, pivnițele,

gospodinele mai văruiau cămara, ca totul să fie curat, primenit, pentru a primi „roadele pământului”. Femeile fierbeau marmeladă din fructe, mai ales „prai de prune”. Într-un colț al piv-

niței îngropau pătrunjelul, morcovii, țelina, în nisip umed. Pe urmă, femeile făceau felurite murături și puneau „curetiul” răzuit în butoaie „hârdauă” din lemn la acrit. Tot toamna era anotimpul când se sădeau pomi fructiferi tineri, se greblau frunzele căzute, se curățau de buruieni și rămășițe grădiniile de zarzavaturi, dar și

grădinițele de flori. Multe deșeuri agricole se adunau pentru a fi transformate în compost. Excepție făceau numai frunzele de nuc. Ceva mai târziu, după ce se curățau, în noiembrie înce-

Muncile agricole de toamnă

pea și săpatul grădinii. Gospodinele însămânțau în acest timp și mai multe feluri de zarzavaturi, pentru ca semințele să încolțească mai repede, iar primăvara să înceapă mai repede vegetația. Mai târziu, în pragul iernii, gospodarii îngrijeau pomii fructiferi și vița de vie, mușuroiau butucii. Multe observații agricole au determinat oamenii să prezică vremea, timpul probabil. De pildă, oamenii credeau că toamna călduță, blândă, aduce iarnă lungă, iar mulți păianjeni prevesteau o iarnă grea.

Culesul cucuruzului

În gospodăria țărănească, cultivarea porumbului era de mare importanță. De recolta de „cucuruz” depindea în mare parte și creșterea animalelor. Din punct de vedere al cultivării, porumbul necesita multă muncă. Din considerente practice însă, el putea fi cultivat în cultură dublă, pe lotul însămânțat cu porumb putând fi cultivate și alte plante furajere, de pildă, dovleac, „ludaie”. Pe vremuri, însămânțarea porumbului se făcea în arătura de toamnă, cu un dispozitiv numit „pușcă de sămănat cucuruz”. Primăvara urma grăpatul, după care putea fi însămânțat porumbul. În pământ negru semănatul se făcea mai repede, în pământ nisipos, „hămoc”, ceva mai târziu, dar tot în luna aprilie. După ce a răsarit, șirurile se tăiau cu plugul. Mai târziu, porumbul trebuia prășit de două ori. La al doilea prășit, porum-

bul se și îngropa, fiind mușuroiat, trăgându-se pământul spre rădăcină, pentru a se păstra mai bine umiditatea solului.

Culesul porumbului începea la sfârșitul lui septembrie, dar toiu muncii rămăne pentru luna următoare. În octombrie, culesul necesita multe brațe de muncă, gospodarii angajau și zilieri sau rude. Gospodarul pregătea pentru fiecare lucrător un „surcalău”, o mică

unealtă cu capăt ascuțit, legată cu o sfoară de brâu lucrătorului. Cu acest obiect ascuțit puteau fi desfăcuți mai ușor pănușii. Porumbul cules se aduna în grămezi la distanță de câteva rânduri. După cules, o căruță trecea prin lanul de porumb, încărcă grămezile și le căra în curtea gospodăriei. Acolo, cu coșuri, porumbul recoltat era dus în „gorie” și lăsat să se zvânte, căci bine aerisit, nu se mucegia. Mulți gospodari recolta porumbul împănășat. Depănășarea se făcea apoi, ulterior, în clacă, în curtea gospodăriei. Tuleiul se tăia mai târziu, dimineața sau seara la lună

plină. „Tulhenii” se legau în snopi și rămăneau afară în câmp, așezați în pui. Mai târziu se cărau în curtea gospodăriei, fiind folosite ca furaje pentru vite. Cotorii de porumb, „torii” se foloseau drept combustibil, cu ei se încălzeau sobele. Și mai demult se foloseau ca material de construcție. Cotorii, amestecați cu pământ, se foloseau pentru astuparea șanțurilor spre uliță și cu cotori se făceau și garduri din pământ bătut.

În zilele de iarnă, oamenii sfărâmau apoi porumbul în „casa cea de dinapoi”. Sfărâmătoarea era o uneal-

tă din fier care avea zimți, cu care se smulgeau boabele de pe cioclozi. La sfărâmat ajutau chiar și copiii: adulții trăgeau o cărare prin șirurile boabelor, iar copiii continuau apoi să-l sfarme. Între timp, copiii mai mici se jucau cu cocenii și cu tuleiul, meșterind jucării. Râșnița de porumb se afla numai la familiile înstărite. Acolo sfărâmarea porumbului era mai lesnicioasă și mergea mult mai repede.

Azi și culesul porumbului se face mecanic, aproape complet automatizat, cultivatorii aducând în curțile și depozitele lor recolta de porumb-boabe.

Maria Sarca Zombai

Cele mai frumoase texte comentate (11)

Maria Berényi:

Gramatica suferințelor

poezia desfigurării ♦ golul existențial ♦ melancolia amară

cu gura arsă de delirul
cuvintelor strigăm:
putrezesc merele paradisului
îngerul deșertului se privește
în oglinzi înfrigate
viața ni-e aruncată în
brațele unor vise halucinante
ochiul smintit plânge
lacrimi înghețate
oasele golite de măduvă
pe pământ sunt împrăștiate
cu acestea se hrănesc
animalele cu falci de oțel
din gura asfințitului
sângele curge continuu
noaptea cu gust de apocalipsă
presară peste tot germenii groazei

**I. Interpretarea
textului**

Cum aminteam în serialul cu numărul 4 al rubricii noastre, poezia Mariei Berényi se mișcă între două stări ale eului poetic, care corespund celor două mișcări: o stare elegiacă, amestec de dezamăgire și renunțare, care indică o mișcare dinspre lume spre sine, și a doua de revoltă înfrântă, ironie și dispreț superior asumat, urmând o mișcare din interior spre lume. Ambele stări și mișcări dau și construcția ideilor, după un itinerariu imagistic bine structurat: dezamăgiri, neputințe, renunțări, pesimism accentuat, zădărnici, care valorifică imaginea pustiului interior și al poeziei fără rost, dar analizează rece, rostire de adevăruri dure, în linii întunecate, prin descompunerea până la anulare a lumii. Aceste două deschideri permit întâlnirea în cazul aceluiași text a amânduror imagini, printr-un joc poetic al paradoxurilor*, dincolo de care urmează ca cititorul să stabilească unde se despart și unde se apropie.

Textul de acum, Gramatica suferințelor, aparține, în cea mai bună parte a lui, celei de a doua tendințe, printr-o poezie a desfigurării existenței, ajunsă în starea de descompunere și pustietate. Poemul ia chiar aspectul unei

descrieri neutre, cu o analiză lucidă* a tot ceea ce se întâmplă în jurul nostru. Dar, rămasă suspendată, în spatele cuvintelor din față, cealaltă componentă, starea de amărăciune, retragere în sine și dezamăgire, ce se strecoară spre finalul poeziei prin tabloul recompus al sfârșitului de lume. Semnele purtătoare ale descompunerii și desfigurării acoperă câmpul anatomic al corpului uman („gura arsă”, „ochiul smintit”, „lacrimi înghețate”, „oasele golite de măduvă”). Acestea se organizează în trepte ale dezagregării* umane, de la pierderea simțurilor de bază (ochiul-privirea, gura-gustul, oasele-mișcarea) la cele ale esenței vieții, vitale* pentru trai (sângele-viața). Modernitatea poeziei în acest poem ține, pe de o parte, de spontaneitatea asocierilor metaforice între câmpuri de semnificații diferite, uneori opuse, printr-o altă relaționare a elementelor componente, iar pe de altă parte, din instituirea figurii de contrast, adică a împingerii semnificației până la punctul-limită. Primei deschideri îi sunt caracteristice alăturarea concret-abstract, printr-o sinteză a contrariilor (gura-„delirul cuvintelor”, privirea îngerului în „oglinzi înfrigate”, animale cu „gura asfințitului”). Celei de a doua îi corespunde construcția unor simboluri pline care trimit la extincție*, la căderea inevitabilă în nimic și

moarte („animale cu falci de oțel”, „noaptea cu gust de apocalipsă”). Aceste două formule poetice alcătuiesc scheletul ideatic al poemului. Cuvintele înseși intră într-un vârtej fără sens („delirul cuvintelor”), reperele sacre* fundamentale ale existenței își pierd valorile („putrezesc merele paradisului”, „îngerul deșertului”), viața în întregul ei devine o falsă promisiune, chiar un coșmar bătut de figuri amenințătoare („brațele unor vise halucinante”); ființa umană devine ofertă de hrană pentru viermii pământului, pierzându-și identitatea individuală („oasele golite de măduvă / pe pământ sunt împrăștiate / cu acestea se hrănesc / animalele cu falci de oțel”). Punctul-limită la care umanitatea ajunge prin desfigurare și degradare continuă este modificarea sensului nopților. Departă de liniștea lor romantică, acestea iau chipul unor nopți de coșmar („nopți cu gust de apocalipsă”, „germenele groazei”), fiindcă omul s-a

scurs de viață („sângele curge continuu”).

Aminteam de aerul apăsător impersonal care alimmentează meditația existențială din acest poem. Retras în spatele unei prezentări neutre a faptelor și evenimentelor, eul poetic se descoperă omul aparținător aceleiași sorți a sfârșitului ca și umanitatea. El ia când figura analistului lucid, care face inventarul amenințărilor, când figura-victimă a celui supus acestei ordini desfigurate a lumii. Ambele poziții duc la o concluzie amară, cea a golului existențial, a pierderii identității și a alunecării lumii spre moarte și întuneric. Aici, în această față a amărăciunii existențiale stă valoarea meditațiilor din poemele Mariei Berényi. Chiar titlul poemului „o gramatică a suferințelor” transformă actul poeziei (act cunoscut ca ordonat logic, organizat pe structuri clare și raționale într-o deșirare haotică*) urmând ritmul deșirat al unei existențe în descompunere. Altfel spus, „gramatica poeziei” (subiect al unei epoci clasice) devine „gramatica suferințelor” (subiect al unei epoci moderne). De altfel, meditația asupra existenței joacă aici pe raportul dintre ceea ce spune poezia la suprafața tex-

II. Mic dicționar explicativ

dezagregare, fenomen de descompunere în părțile componente ale unui corp, prin care acestea își pierd caracteristicile și funcțiile inițiale.

extincție, proces biologic de încetare a funcțiilor organelor vitale ale omului, deces, moarte.

haotic, abandonarea oricărui principiu logic de ordonare a lucrurilor, prin absența de organizare și sistematizare; întâmplător, dezlănat, împrăștiat.

hiperbolă, figură de stil constând în exagerarea, prin mărire sau micșorare, a trăsăturilor unei ființe, unui lucru sau fenomen ori al unei stări de lucruri.

lucid, -ă, stare limpede, clară și controlată a gândirii, prin asumarea controlului supravegheat al unui fenomen sau al unui lucru. Se spune lucid spiritului analitic.

meditația, specie a genului liric, cu tematică filosofică, în care lirismul rezultă din idei și reflecții personale despre existența umană.

paradox, -uri, figură de stil prin care se enunță ca opinie adevărată o idee sau o părere contrară celei generale-acceptate, abatere de la uzul curent, al opiniei comune. Se mai numește și antilogism.

sacru, -ă, însușire ce ține de sfințenie, de stări și fenomene inexplicabile pe cale rațională.

vital, însușirea de a fi foarte important pentru existența umană; care ține de viață, esențial.

Fișa**biobibliografică**

Poezia apare în volumul *Pulsul veacului palid*, Ed. Etnikum, Budapesta, 1997, p.17. Ea se înscrie în aceeași formulă de idei și figurație existențială din care fac parte și alte poeme ale acestui volum: *Monolog, Anatomia nebuniei, Lacrimile spală tristețea, În întuneric totul e neîmplănit, Secolul e pe sfârșite*. Referințe istorico-literare: Lucreția Șipoș-Fluieraș, *De pe malul albiei râului*, în *Noi*, nr. 52 / 1996, T. Herdean, *Literatura românilor din Ungaria*, în *Almanach*, 2000, Cornel Munteanu, *Scriitori români din Ungaria*, în *Steaua*, nr. 2-3 / 1998, Crina Bud, *Poezia Mariei Berényi*, în *România Km 0*, nr.6, Baia Mare, sept. 2002

tului și ceea ce presupune ea în spatele cuvintelor, adică între o realitate desfigurată și haotică și tragișmul resimțit de poet, care devine astfel spectatorul unei lumi în nestăvilită prăbușire.

Structuri și valori stilistice Figurația stilistico-poetică a poeziei, în ritmul și rima poeziei moderne, aparține, ca formulă literară, meditației* existențiale. Pe o linie, textul ia aspectul unei poezii peisagiste (un peisaj cu semnele răsturnate), pentru ca în curgerea sa poemul să capete linii și culori îngroșate. **Hiperbola*** devine figura stilistică de bază, ca figură a prezentării anormalului și ilogicului. Ea se construiește din alimenterarea unor metafore paradoxale, ca alăturări surprinzătoare între două elemente, concret-abstract, terestru-celest („îngerul deșertului”, „gura asfințitului”, „noaptea cu gust de apocalipsă”). Aproape că întregul poem este un asemenea lanț progresiv de metafore ale desfigurării, și prin folosirea destul de controlată a verbelor la indicativ prezent, un timp al realului brutal („putrezesc”, „plânge”, „se hrănesc”, „curge”, „presară”).

prof. dr. Cornel Munteanu,
Budapesta

„Nu-știu” – ficior dă-mpărat

(Poveste din Crișana)

Înt-o țară-ndăpărtată, trăie on împărat bătrân, pă care numa la bătrânețe l-o alduit Dumnezo c-on pruncaș, mândru ca o pană din pădure. Când pruncașu o crescut mare, iera amu ficioraș, da' nu să ști dîrce, da' pă cât dă tare îl iube tată-so, tăt așe dă tare îl ure maică-sa.

Înt-o zi, tată-so, luându-ș rămas bun dă la iel și dă la împărăteasă, s-o dus c-o oaste mare în bătaie. Când s-or dăspărțit, tata i-o zis pruncului:

– Ai grije, dragu-mneu, că mă-ta, nu știu dîrce, ți poartă gând rău și vre să te omoare. Da' tu, în tătă zi îl întreabă pă Cal-Murgu, ce ți-l las în samă, că ce să faci, că iel te-a sfătuit că ce-i dă făcut. – Și cu asta tată-so s-o luat la drum.

Ficiorașu o rămas cu singuru lui credincios, cu Cal-Murgu. Înt-o zi, dă năcaz, s-o dus în grajd la Cal-Murgu și l-o întrebat că ce să facă, că nu mai poate suferi asprime maichii lui.

– Hai, stăpâne, – o zis calu, – hai să merem înt-altă țară! Ți băga dă slugă la altu împărat, și-i vide că Ț-a mere bine.

Așe or și făcut. Ficioru s-o îmbrăcat în naște hane rupte, lui Cal-Murgu i-o dat on căpăstru, și cu uătii plini dă lacrimi s-o dăspărțit dă palatu împărătesc, apoi s-or făcut năvăzuț.

Or mărș ii păstă șapte mări și șapte țări, până or ajuns înt-on palat împărătesc. Aici șide Împăratu Roșu, care ave trii fete. Ajungând ii la poartă, Cal-Murgu l-o sfătuit pă stăpănu-so:

– Stăpâne, pune frîuu aista aci pă zid și dă câte uări îi ave lipsă dă mine, vină și scutură frăuu și io îndată Ț-oi vini dă ajutor. Numa ai grije: în palat să nu vorbești cu nime nimica din tainele tale, da' mai ales că cine iești și d-inde ai vinit. Dacă te-or întreba câteceva, tu numa atâta să zici: „Nu știu!”

Ficioru o înțales sfatu, i-o făgădit că așe a și face, apoi Cal-Murgu s-o făcut năvăzut.

Ficioru o ajuns în palat și s-o băgat dă slugă la Împăratu Roșu. Numa că în palat tumna atunci ierau trii peșitori care cerusă dă neveste pă fetele împăratului. Când s-o băgat în palat, tăt or răs dă iel. L-or întrebat cum îl teamă:

- Nu știu!
- Da' dă inde vii?
- Nu știu!

După tâte aște, tăt cii din curte împăratului numa „Nu-știu” l-or numit.

Odată Împăratu Roșu s-o dus în bătaie. I-o dus cu iel și pă peșitorii fetelor. Atunci o mărș ficioru nost la frău, l-o scuturat și îndată o vinit Cal-Murgu, i-o adus on rând dă hane dă aramă și o straiță, pă care, dacă o dăstide, să intinde pă câmpu dă bătaie on șir lung dă ostași, tăt în hane dă aramă.

S-o dus și iel în bătaie. Împăratu Roșu tumna o ardicat on steag alb, care o însămnat că vre pace. Da' ficioru nost iară o ardicat on steag roșu și o întins pă câmpu dă bătaie on șir lung dă ostași, ieșit ca din pământ, și odată i-o bătut pă dușmanii Împăratului Roșu. Apoi ș-o strâns ostașii, s-o făcut năvăzut ș-o vinit acasă. Peșitorii s-or lăudat că ii i-or invins pă dușmani.

Împăratu bătut nu s-o lăsat. Iel s-o sculat din nou împotriva Împăratului Roșu, amu cu oștiri și mai puter nice. Împăratu cu cii trii peșitori s-o dus și a doaua uară în bătaie, da' i-o poroncît grădinarului să grijească și să vadă că „Nu-știu” ce face în vreme când iel îi în bătaie. „Nu-știu”, îmbrăcat dă data asta în hane dă arjint, s-o dus și iel în bătaie și i-o bătut pă dușmanii Împăratului Roșu, apoi s-o întors îndată acasă. Împăratu l-o întrebat pă grădinar că inde o fost „Nu-știu” când iel o fost în bătaie. Grădinaru i-o răspuns că n-o stat acasă, da' că inde o fost, asta nu ști.

Împăratu o început să creadă că sluga lui treabă să fie ceva om năzdrăvan care vine cu oștile lui și-i bate pă dușmanii lui, și că nici voarbă nu-i dă peșitorii lui. Atunci o poroncît grădinarului ca să aibă și mai mare grije dă slugă, c-amu iară treabă să margă în bătaie.

Pă când să luptau mai greu, o vinit on om îmbrăcat în hane dă arjint, o întins on șir nou dă ostași, cu care i-o nimicit pă dușmanii Împăratului Roșu.

Când or vinit acasă, grădinaru i-o spus împăratului că „Nu-știu” iară n-o fost acasă. Atunci împăratu i-o poroncît să-l teme înainte lui pă slugă. „Nu-știu” o mărș. Peșitorii și cile mai mare doauă fete or răs dă iel când l-or văzut în hanele cile rupte și veti, numa fata

ce mai mică n-o răs dă iel. Împăratu Roșu dăloc l-o și întrebat că iel îi acela care o vinit pă câmpu dă bătaie cu oștiri mare? Iel i-o răspuns:

– Da, înălțate împărate.

Atunci împăratu i-o dat dă nevastă pă fata pă care și u-a aleje iel. „Nu-știu” u-o ales pă fate ce mai mică, în vreme ce pă peșitorii mincinoși Împăratu Roșu i-o alungat în fundu lumii.

O vinit apoi vreme când „Nu-știu” i-o spus lu' Împăratu Roșu că și iel îi ficior dă-mpărat și că la năcaz îi ajutat dă calu lui năzdrăvan, bunăuară dă Cal-Murgu.

După tâte aște or făcut o nuntă așe dă mare și dă frumoasă dă și soarele să uita cu gura căscată la ii. Ii tăt or trăit apoi multă vreme, încă poate că și astăz trăiesc, dacă moarte n-o fi bătut și la ușe lor.

(După povestirea lui **Cornel Crișan**.

Vol. „Folclor românesc din Crișana și Banat”)

Anechote săcuiești

Doi săcui, mărșând pă lîng-o moară zidită p-on pârâieș îngust, unu îl întreabă pă celalalt:

– Măi fîrtate, d-apu după părere Ța, morarii care șed în moara asta, uare inde umblă la măcinat?

On stăpân săcui, blând la fire, culegând toamna merele, o picat din măr, ș-așe s-o lovit dă rău, dă nici nu s-o putut clăti.

– Mâncaț-ar câinii ptele, – o-nceput să-l sfădească muiere, – da' n-ai putut griji dă tine? Uită-te că tâte merele s-or zdrobit!

On săcui sărac, când o auzit că și-n Ardeal or face drum dă fer, o-nceput să să ponoslească:

– Dăstul dă rău a fi, zo, că ne-or face drum dă fer, că atunci n-om pute umbla cu căruțele noastre, că nu acărcare om a ave bani să-ș facă roate dă fer la cociie.

On săcui, înt-o iarnă gre, vîzându-l în uliță p-on pruncaș dă țagan în hane rele dă vară, îl întreabă:

– Da' nu ți frig, făt-mneu?

– Nu zo, nu mi-i frig! – îi răspunde prunculețu.

– Cum că nu ți frig, când vād că tăt tremuri? – îl întreabă iară săcui.

– D-apu că io numa d-aceie tremur că-i tare frig, – să apără țigănașu.

Notarășu unui sătuleț săcuiesc, auzându-l p-on ficioraș prostalău că vorovește urât, i-o dat on sfat:

– Știi ce? Du-te acasă și te roagă lui Dumnezo să-Ț deie altă minte!

– Nu m-oi ruga io nici lui Dumnezo, că mă tem că m-a dă o minte și mai sclabă! – i-o răspuns prostalăuu.

Am citit că...

Dup-o vară caldă și secetoasă, iacătă-ne c-o iarnă-n cap. Pă cum n-am avut primăvară în anu aista, amu poate că om ră-mâne și fără toamnă, – dacă nu s-a mai tomni vreme în săptămânile ce le mai avem până la rîndu frigului dă iarnă. Ce-i drept îi drept, neufă ce o picat în careva zi, pă când s-o făcut bine ziuă, s-o și topit, da' nopțile reci vin una după alta, apu nime nu ne poate liniști că om mai ave și oleacă dă vreme dă toamnă în anu aista.

Nu-i place la om dă vreme rece, da' asta îi bună pîntru tăietu porcilor, așe că amu și la noi s-o și-nceput sezonul disnotoarelor. Asta și d-aceie m-o vinit în minte, dăuarece, în careva zi, cole după-mneazăză, Nelu m-o rugat să duc acasă on demijon împrumutat dă la on hortac d-a lui, pă nume Petre Părosu. M-am îmbrăcat oleacă mai gros, am luat demijonu, l-am pus pă bițicli și numa atunci am luat sama că demijonu încă nici nu-i gol. La una ca asta n-am avut ce gîndi, dăcât că băsămă pruncu așe o vrut să-i mulțamească la hortacu-so fapta bună.

Bogăt și dăstul că, cu una cu doauă, ajung io la casa Părosului, da' cum mă bag în ocol, cum vād io că la ii tumna amu-i tăiere dă porc. Porc, zic io, da' dăloc m-am dat io sama că nu-i voarbă d-on porc, ce-i voarbă dă doi porci, dă câte vo doauă măji câte unu. Aș minți dacă aș zice că m-am mnirat io la una ca asta, că doară nu-i noutate că cineva-ș taie doi porci d-odată: oamenii îi ș fin porci, apu atâta-ș taie din ii cât vreu.

No-amu, când le-am dorit io „și fie clisa grasă, ș-o mănca gazdele sănătoși!” – că așe-i zicala la noi, – dăloc m-or și pofit în casă, la on pic dă cuștălu și la on păhărel dă băutură, – că ș-asta să fine dă sucă, – d-amu dă mîncat n-am mîncat,

că doară nu dămult am fo' mnezăzată, da' le-am cuștălit pălinca și-ncă am mai vorbit o voarbă-doauă cu gazda căsă, apoi tumna ieram să ies din casă, când bătrănu m-o dat în brîncă ș-o gazetă din România, spunându-mi că da' dacă oi afla în ie ceva dă povestit pîntru cititorii mnei. I-am mulțămit și asta, m-am luat rămas bun și m-am dus acasă să-m vād dă treabă.

Zis și făcut. Acasă, răsfoind gazeta, dăloc am dat d-o știre pă care u-am aflat dăstul dă întărsantă ca să v-o povestesc. Îi voarbă că, indeva în România, on tănăr, săpând în ogradă o groapă dă gunoi, o aflat în ie păstă trii mii dă dolari, adecate o avere mică, care i-o adus mai multe năplăceri dăcât bucurii. La una ca asta, tănăru nost o-nceput să să laude și la unu și la altu, și n-o trecut nici macar o zi bună, pă când or vinit la iel naște „hortaci” și ceară împrumut o șumă nu pre mare. Ista n-o vrut să le deie, da' cu asta n-o fo' gata treaba, dăuarece „goștii” l-or luat în mașină, l-or dus înt-o păduriste, i-or furat din banii ce-i ave la iel, apoi l-or luat și la o mamă dă bătaie, dă d-abde o scăpat cu viața.

Numa că cu asta încă n-o fo' gata calvarie lui, dăuarece sara o mai vinit on „hortac” și mai blăstămat, care cu aceie l-o amăjit că iel l-a apăra ca nu cumva să mai pățască cum o păfit. Da' băsămă o putut fi cam aspru la voarbe, că tănăru nost i-o dat aproape tăt banii, amu cu frica-n spate că poate ș-o pățască și mai rău dăcît ce i-i s-o-ntâmplat în pădure.

Pățanie s-o gătat la poliție. Nu-i dă mnirare, nu-i așe? Învățătura-i cunoscută: banii nu tădauna Ț aduc și bucurii...

Vă dorește sănătate cât mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Box

Doroftei a pierdut titlul WBA fără să se bată

Vinerea trecută s-a întâmplat ceva rar întâlnit în lumea boxului. **Leonard Doroftei** a pierdut titlul de **Campion Mondial**, versiunea WBA, fără să se poată lupta. Doru s-a prezentat la cântărirea oficială cu două kilograme în plus peste greutatea acceptată în categoria lui. Cântarul arăta 63 de kilograme, ceea ce a însemnat că nu se va mai putea lupta cu **Miguel Callist**, care a ajuns în posesia titlului fără luptă în ring.

În ciuda așteptărilor exagerate, gala de box, programată pe seara zilei de 25 octombrie a fost anulată. Moșu' s-a arătat extrem de afectat de cele întâmplate și a ținut să-și ceară scuze de la o națiune întreagă, pentru decepția cauzată de greșeala fatală, comisă în timpul pregătirii. Pugilistul român și-a asumat toată răspunderea pentru eșec și și-a anunțat retragerea din competiția profesionistă. Mai târziu, Leonard Doroftei nu și-a mai asumat întreaga vină pentru neintrarea în categorie. „Așa este viața! Mi-aș fi dorit să lupt pentru români, să arăt ca sunt puternic și că pot să-i fac fericiți. Din păcate, o greșeală colectivă a făcut ca acest meci să nu se mai dispute”, a precizat Moșu'. Ultimele două zile dinaintea meciului cu Callist au fost un coșmar pentru el. „Trăgeau de mine, iar eu simțeam că nu mai pot. După ultimul antrenament am ajuns în camera de la hotel și m-am prăbușit frânt de oboseală pe podea. Am simțit că cineva mă ridică pe brațe și că prin vis am auzit cum îmi spu-

neau că trebuie să mai sar coarda și să mai fac câteva alergări. M-au dus la saună, dar după câteva minute am simțit cum se usucă pielea pe mine. Am strigat atunci la ei să mă lase, că nu mai pot”, a mărturisit Doroftei pe paginile Gazetei Sporturilor. Campionul susține că greșeala staffului său tehnic a fost aplicarea unui antrenament cu specific canadian în România. „Nu m-a ajutat nici vremea. Ploaie și iar ploaie. Nu puteam să transpir cum trebuie. Vremea asta urâtă parcă mi-a închis inima”, a continuat declarația pugilistul

român, care conform propriilor spuse, cu o oră înaintea cântăririi avea 700 de grame în plus, însă a simțit că nu mai poate fără să bea ceva și a abandonat lupta împotriva gramelor. Clubul canadian al lui Doroftei a înregistrat o pierdere materială imensă în urma anulării partidei, însă reprezentanții oficiali ai Interbox-ului au declarat că în nici un caz nu au vrut să pună în pericol sănătatea unui sportiv. În urma declarațiilor pripite după cântărire, Doroftei a declarat că probabil totuși nu se va retrage încă din cariera profesionistă, simțindu-se dator clubului care i-a acorcad încredere până la acel moment greu. Plus de motivele sufletești, Doroftei foarte probabil că nu se va retrage nici din considerente materiale, pentru că în contractul său figurează o clauză extrem de nefavorabilă pentru el. Conform acestei precizări din contract, Leonard este obligat să plătească toate cheltuielile unui meci anulat din cauza lui, care ar putea pune în pericol pe cei un milion de dolari câștigați pe parcursul carierei sale profesionale. Publicul și prietenii lui din România și-au manifestat părerea de rău provocată de acest eșec. Mai mulți sportivi cunoscuți l-au asigurat că sunt alături de el în cele mai dificile momente ale carierei sale.

Șt. Crâsta

Fotbal

Adversari grei în Cupa UEFA

Spartak Moskova – Dinamo București și Steaua – Liverpool, acestea sunt confruntările care țin cu suflul la gură microbiștii români. După excepționalele calificări din primul tur contra a două formații extrem de dificile, **Sahtyor Donețk și Southampton**, cele două reprezentante ale României continuă pe linia începută. O echipă puternică din spațiul ex-sovietic și alta din Anglia și nici nu o oarecare formație. Liverpool nu necesită nici o prezentare. Turul din etapa a II-a a Cupei UEFA se va organiza pe data de 6 noiembrie.

În caz că Steaua și Dinamo s-ar califica, după mai bine de un deceniu ar rezista până în primăvară echipe românești într-o competiție europeană de cluburi. În cazul steliștilor, este clar: prima șansă la calificare o are Liverpool. Elevii francezului **Gerard Houllier** au învins pe Olimpija Ljubliana, în retur impunându-se clar, cu 3-0, după un neașteptat 1-1 în Slovenia. „Principalul atu al „cormoranilor” este atacul, compartiment în care vedeta englezilor, **Michael Owen**, golgheterul echipei, face o pereche redutabilă cu **Emile Heskey**, cel mai scump transfer din istoria clubului atunci când a venit de la Leicester. Un alt jucător fundamental pentru adversara steliștilor este **Steven Gerrard**, un adevărat piston la mijlocul terenului, la fel ca și australianul **Harry Kewell**. Formația lui Houllier are și un punct slab: defensivă. Altădată punctul forte al axului central este alcătuit din jucători puternici, înalți, dar lenți precum **Biscan**, **Hyppia** sau **Henchoz**, ușor de depășit de tehnicii și rapizii jucători ai lui **Pițurcă**”, notează cotidianul ProSport, analizând șansele de calificare. Chiar și conducătorii clubului consideră că elevii lui Pițurcă au șanse minime pentru calificare, ele rămânând sub zece la sută. Este adevărat că și înaintea dublei confruntări cu Southampton foarte puțini au crezut într-un final favorabil. Un alt fapt dător de speranțe este că până ce Steaua încă este neînvinsă în campionatul intern și ocupă prima poziție în clasament, Liverpool se află doar pe poziția a zecea, cu patru locuri în spatele lui

Southampton. E adevărat că este aproape inutilă comparația dintre campionatele României și Angliei.

Spartak Moskova, adversara dinamoviștilor se pare o formație mai accesibilă decât super-echipa lui Houllier, dar cu siguranță este mult mai puternică decât Sahtyor. Ioan Andone, tehnicianul „câinilor” consideră că cele două formații au șanse egale de calificare. „În 2003 au sosit foarte mulți străini, în frunte cu portarul Sáfár de la Austria Salzburg și continuând cu brazilianul Rosso, de la Vasco da Gama și cu sârbul Pjanovic, de la Steaua Roșie Belgrad. Paradoxal, nimic nu s-a legat, chiar dacă sezonul și participarea europeană au fost salvate de câștigarea Cupei (1-0 în finală cu Rostov). Actualmente, Spartak ocupă locul 10 cu trei etape înainte de final. Au fost și foarte multe accidentări, cea mai importantă fiind a starului Egor Titov. Dar nici succesorul lui Romanțev, fost jucător de bază la Spartak, Andrei Cernâșov, nu a făcut față presiunii rezultatelor și a demisionat. Echipa se află pe mâna fostului secund, prea puțin cunoscutul Vladimir Fedotov. La startul viitorului sezon vine Nevio Scala, care a semnat pe doi ani”, notează ProSport, prezentând adversara echipei Dinamo. Ambele rivale ale românilor au culorile roș-albe și rămâne să vedem cui îi va purta noroc această combinație. Pentru că, fără discuție, cluburile românești vor avea nevoie și de șansă ca să supraviețuiască și după cele două confruntări din etapa a doua a Cupei UEFA.

Ștefan C.

O echipă de juniori nou-nouță la Micherechi

Săptămâna trecută ne-am ocupat cu evoluția excelentă a fotbalistilor seniori din Micherechi, acum a venit rândul să primim și în spatele performanțelor și să prezentăm o formație care deocamdată nu prezintă nici un succes considerabil, dar însăși inițiativa de a pune bazele unei noi generații merită interes. Antrenorul **Mihai Ruja**, la începutul sezonului de toamnă, a pornit de la punctul zero.

Și în penultima etapă am pierdut acasă cu 0-8, însă nu disperăm, pentru că suntem conștienți că deocamdată nu

contează rezultatele. La începutul sezonului m-am angajat la antrenarea juniorilor cu condiția că pot să alcătuiesc o echipă nou-nouță. Începe povestea antrenorului Ruja. Am expediat 30 de invitații tinerilor din Micherechi, și în urma acestora s-au și prezentat la antrenamente 18 băieți. Fiecare dintre ei a înțeles că vom face rezultate numai dacă vom lucra serios, bine gândit și cu suflet. În perioada de pregătire am avut câte trei antrenamente pe săptămână. Din păcate, în timpul sezonului nu mai are rost să ținem antrenamente, pentru

că fiecare jucător este elev în orașele din împrejurimi. Spre bucuria mea, totuși, la fiecare partidă se prezintă câte 15-16 jucători. Încă nu avem nici o victorie, dar trebuie să știi că acești băieți cu 4-5 ani sunt mai tineri decât ceilalți din categorie. Fiecare dintre ei știe că acest sezon este dedicat pregătirii și că vom ajunge la nivelul celorlalte formații cu multă trudă și răbdare. Merită să fie pomenit și faptul că acești băieți joacă și în campionatul de tineret, în care au doar un singur meci pierdut. Pot să spun că în echipă domnește o atmosferă excelentă și nu se aude un cuvânt rău. Sper ca, peste 2-3 ani, tot cu această echipă să câștigăm campionatul juniorilor, iar câțiva dintre ei să joace și în prima echipă a Micherechiului, de-a declarat ambițiosul antrenor. MIC

Următoarele meciuri

1 noiembrie (sâmbătă)	
Gádoros-Micherechi	13.00
2 noiembrie (duminică)	
Tótkomlós-Bătania	13.00
Szentes-Giula	13.00
Aletea-Csanádapáca	13.00
În grupa de sud a campionatului județean din divizia a 3-a s-a terminat sezonul de toamnă.	

Ultimele rezultate ale echipelor de fotbal

Campionatul NB II.	
Giula-Večsés	2-0
Campionatul județean, Bichiș, div. I.	
Micherechi-Mezőberény	1-1
Bătania-Mezőkovácsháza	4-1
Campionatul județean, Bichiș, div. II.	
Csárdaszállás-Aletea	1-1
Campionatul județean, Bichiș, div. III.	
Gerendás-Leucusghaz	2-2
Chitighaz-Békéssámson	1-8

ROMÂNIA

Luni 3 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Caravana premierelor (R) 9.30 Teleshopping 10.00 Surprize, surprize... (R) 12.30 Ultimul stinge lumina! (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Telesciclopedia (R) 14.30 Pro Patria 15.00 Kronika 16.00 TVR în Direct – dialog cu telespectatorii 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Ochiul magic 18.00 Jurnal 19.00 Iartă-mă! 20.00 Teatru în serial. Adio, Europa! 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniști 23.30 Film. Scufundarea 1.10 Ochiul magic (R) 1.40 Jurnal (R) 2.40 Film. Țrimă pasională 4.20 Spectacolul lumii (R) 4.50 Serial (R) În mintea lui Herman 5.40 Teleshopping (R).

Marți 4 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Spectacolul lumii (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Profesioniști (R) 12.00 Serial. (R). Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Vector III. Magazin științific 14.00 Alege viața! 14.30 Kronika 16.00 TVR în Direct – dialog cu telespectatorii 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.25 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Festivalul filmului tău. K-Pax 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Poveste fără sfârșit 23.30 Film. Halloween 1.10 Alege viața! (R) 1.40 Jurnal (R) 2.40 Film (R) 4.15 Dincolo de hartă (R) 4.45 Serial (R). 5.40 Teleshopping.

Miercuri 5 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Dincolo de hartă (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Poveste fără sfârșit 12.00 Serial. Destine secrete (R) 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Convingeri 15.30 Controversele istoriei 16.00 Serial. TVR în Direct 16.30 Serial. Sânge de țigan 17.20 Știri 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Film. Einstein, demolatorul 20.40 România 1... și toamna 21.00 Mașina de tocat 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Nocturne 23.30 Film. Timp de gândire 1.10 Vector III (R) 1.40 Jurnal (R) 2.40 Film (R) 4.20 Aventura sunetelor (R) 4.45 Serial (R) 5.40 Teleshopping.

Joi 6 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Controversele istoriei (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.30 Agenția de plasare (R) 11.00 Nocturne (R) 12.00 Serial. Destine secrete (R) 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Aventura sunetelor 14.00 Akzente 15.30 Sighet 16.00 TVR în Direct – dialog cu telespectatorii 16.50 Fotbal: Spartak Moscova – Dinamo București 19.00 Jurnal 20.00 Telecinemateca. Sătra 21.45 România 1... și Filmul 22.00 Jurnal (R) 22.30 Tragerile Joker și Loto 5/40 22.40 Garatant 100% 23.55 Film. Maxwell Smart revine 1.35 Jurnal (R) 2.35 Controversele istoriei (R) 3.05 Film (R) 4.40 Serial (R) 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Vineri 7 noiembrie

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.20 Desene animate 8.45 Teleshopping 9.00 Sighet (R) 9.30 Teleshopping 10.00 TVR în Direct (R) 10.50 Corect Show (R) 11.00 „Balanța” – filmul filmului 12.00 Serial (R) Destine secrete 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Români fără frontiere 14.30 Ex Libris 15.30 România politică 16.00 Interes general 17.00 Sănătate pentru toți! 17.30 Agenția de plasare 18.00 Jurnal 19.00 Ultimul stinge lumina! 19.30 Film. Familie de polițiști 21.05 Spectacol Sangre Ardiente 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Taverna 23.00 Profesioniști (R) 1.00 Ultimul stinge lumina (R) 1.30 Jurnal (R) 2.30 Sighet (R) 3.00 Film (R) 4.40 Corect! (R) 4.45 Serial (R) 5.40 Corect Show! (R).

Sâmbătă 8 noiembrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 8.00 Întâlnire de basm 9.00 Teleshopping 9.15 Debut 50 plus 10.00 O vedetă populară 11.00 Spectacolul lumii 11.30 Caravana premierelor 12.00 Lumea-n care trăim 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Drumul spre glorie 13.30 Recorduri ridicole 14.30 Internațional Herald Tribune 15.00 Ora Olimpică 15.30 Drumul spre glorie 16.00 Eurovision Junior, 2003 17.00 Telesciclopedia 18.00 Jurnal 19.00 Surprize, Surprize... 20.10 România 1... și strada 20.20 Surprize, Surprize... 21.10 România 1... și strada 21.15 Surprize, surprize... 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Reflecții rutiere 22.30 Concert extraordinar IRIS 23.40 Film. Am fost cândva soldați...și tineri 2.00 Jurnal (R) 3.00 Lumea-n care trăim (R) 4.00 O vedetă populară (R) 4.55 Spectacolul lumii (R) 5.25 Teleshopping.

Duminică 9 noiembrie

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 Jocul plantelor 9.00 Dincolo de hartă 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Cafeneaua politică 12.45 Jurnalul de prânz 13.00 Bravissimo! 14.50 Drumul spre glorie 15.05 Serial. Felicity 15.55 Fotbal: Steaua – Oțelul Galați 18.00 Jurnal 19.00 Serial CSI- Investigatii 19.55 România 1...și strada 20.00 Drumul spre glorie 21.00 Minutul 91 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 22.25 Film. Încredere pierdută 24.00 Garatant 100% (R) 1.00 Caravana premierelor (R) 1.30 Jurnal (R) 2.30 Cafeneaua politică (R) 3.15 Corect! (R) 3.25 Internațional Herald Tribune (R) 3.55 Bravissimo! (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 3 noiembrie

6.00 Interferențe Rock (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Arca lui Noe (R) 8.00 Documentar (R) 8.30 Casa mea (R) 9.00 Insolit (R) 9.30 D'ale lu' Mitică (R) 10.30 Film puzzle (R) 11.00 Zestrea Românilor 11.30 Veni, Video, Vici! (R) 12.00 Știri 12.15 Piersic show (R) 14.00 Primul pas 15.00 Atlas (R) 15.30 Eco – Magazin 16.00 Știri 16.10 Serial. Saint Tropez 17.00 Floarea din grădină 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Auto club 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Teatru. Măine 23.10 Serial. Mafia din Sankt Petersburg 0.10 Telegurnal (R) 0.35 Serial (R). Saint Tropez 1.25 Film (R). Oscar 3.05 Serial (R). Mafia din Sankt Petersburg 4.00 Auto club 4.30 Știrile serii 5.00 Eco (R) 5.30 Medalion de interpret (R).

Marți 4 noiembrie

6.00 Floarea din grădină (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Top Sport (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Magazinul cultural pentru minorități 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Documentar 16.00 Știri 16.10 Serial. Saint Tropez 17.05 Istoria civilizațiilor 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Puls 2003 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Anna Karenina 23.00 Serial. Polițiștii de la „Blue Murder” 24.00 Telegurnal (R) 0.25 Serial (R). Saint Tropez 1.20 Film (R). Anna Karenina 3.10 Serial (R). Polițiștii de la „Blue Murder” 4.00 Documentar (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Ferma (R).

Miercuri 5 noiembrie

6.00 Documentar (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.15 Tonomatul DP 2 11.30 Puls 2003 (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Ușa turnantă 15.00 Conferința de presă 16.00 Știri 16.10 Serial. Saint Tropez 17.05 Documentar 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Acces la succes 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Aventurile locotenentului Sharpe 23.00 Eurofotbal 24.00 Telegurnal (R) 0.25 Serial (R). Saint Tropez 1.20 Film (R). Aventurile locotenentului Sharpe 3.05 Eurofotbal 4.00 Semne (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Conferința de presă (R).

Joi 6 noiembrie

6.00 Documentar (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Acces la succes (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Siesta 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Club Aventura 16.00 Știri 16.10 Serial. Saint Tropez 17.00 Povestiri Incredibile 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Insolit 20.00 Serial. Rauzan 21.00 Film. Unchiul din America 22.50 Serial. Nemuritorul 23.50 Telegurnal (R) 0.15 Documentar 1.15 Film (R). Unchiul din America 3.00 Club Aventura (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Pescar hoinar (R) 5.30 Atlas (R).

Vineri 7 noiembrie

6.00 Povestiri Incredibil (R) 7.00 Telegurnal 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Serial (R). Rauzan 9.30 Tonomatul DP 2 11.30 Insolit (R) 12.00 Știri 12.15 Magazinul studiourilor teritoriale 13.00 Desene animate 14.00 Împreună în Europa 15.00 Autostrada Banilor 15.30 Centre istorice 16.00 Știri 16.15 Diplomatic club 17.00 Via Sacra 18.00 Serial. Miracole 19.00 Telegurnal 19.30 Barometru 20.30 Semne 21.00 D'ale lu' Mitică 22.00 Film. Ograda plină 23.45 Veni, Video, Vici! 24.00 Telegurnal (R) 0.30 Diplomatic club (R) 1.15 Film (R). Ograda plină 3.00 Autostrada Banilor (R) 3.30 Documentar (R) 4.00 Centre istorice (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Barometru (R).

Sâmbătă 8 noiembrie

6.00 Via Sacra (R) 7.00 Lecția de privit 7.30 Serial (R). Miracole 8.30 Rugby 10.15 Top Sport 10.45 Veni, Video, Vici! 11.30 Rugby 12.45 Fotbal: Divizia A. Apulum Unirea Alba Iulia–F.C. Brașov 14.45 Atenție, se cântă! 16.00 Film puzzle 16.45 Alea cu Ghimpi 17.00 Serial. Saint Tropez 18.00 Serial. Stăpânul animalelor 18.45 Telegurnal 19.00 Documentar 19.30 Film. David Copperfield 21.10 Film. Fără identitate 23.00 Serial. Identitate greșită 24.00 Telegurnal (R) 0.10 O toamnă cu peripeții 1.10 Fotbal (R) 3.00 Serial (R). Stăpânul animalelor 4.00 Alea cu Ghimpi (R) 4.15 Rugby (R).

Duminică 9 noiembrie

6.00 Între cer și desert 7.00 Medalion de interpret 7.30 Ferma 8.30 Rugby 10.30 Pescar hoinar 11.00 Rugby 12.45 Fotbal de sală: A.F.C. Bodu–Panduri TG. Jiu 14.15 Piersic show 16.00 Documentar 17.00 Serial. Saint Tropez 18.00 Serial. Stăpânul animalelor 18.45 Telegurnal 19.00 Salut America: Concert 20.00 Serial. Cracker – psihologia crimei 21.00 Film. Micuța toboșară 23.15 Remix 0.15 Telegurnal (R) 0.25 Serial (R). Saint Tropez 1.20 Film (R). Fără identitate 3.00 Serial (R). Stăpânul animalelor 4.00 Pescar hoinar (R) 4.30 Știrile serii 5.00 Între cer și desert (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

3 NOIEMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

4 NOIEMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

5 NOIEMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

6 NOIEMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană (serial de dr. Alexandru Ardelean) 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

7 NOIEMBRIE, VINERI (redactor: Victoria Cozma)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foai românească” 11.55: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

8 NOIEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

9 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afara de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

5 noiembrie 2003 (mtv ora 14.25)

Reluare: 8 noiembrie 2003 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea consacrată românilor din Ungaria, de această dată va relata despre concursul școlar Tezaur Românesc și despre serbarea dedicată memoriei lui Gheorghe Pomuț, organizată de Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria. Atragem atenția telespectatorilor că începând cu luna noiembrie, „Ecranul nostru” se va prezenta în 25 de minute, într-un spațiu de emisie redus cu un minut față de cel până acum.

Realizator: Tiberiu Boca

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 3 noiembrie 2003

16.00–16.30 EVAntai 16.30–16.40 Zona IT 16.40–17.30 Teleaudiența 17.30–18.00 Știri regionale.

Marți, 4 noiembrie 2003

16.00–18.00 Banatica (Emisiune în limba germană) 16.30–17.00 Universul culturii 17.30–18.00 Știri regionale.

Miercuri, 5 noiembrie 2003

16.00–16.30 Banatica (emisiune în limba maghiară) 16.30–17.00 Rural XXI 17.00–17.30 Meleguri de cântec 17.30–18.00 Știri regionale.

Joi, 6 noiembrie 2003

16.00–16.30 Banatica (emisiune în limba sârbă) 16.30–17.00 Pe fază 17.00–17.30 Lege pentru toți 17.30–18.00 Știri regionale.

Vineri, 7 noiembrie 2003

16.00–17.30 Clubul de vineri 17.30–18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 8 noiembrie 2003

16.00–16.30 Cântecul de acasă 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–18.00 Știri regionale.

Duminică, 9 noiembrie 2003

16.00–16.30 Magazinul copiilor 16.30–17.00 Film documentar 17.00–17.30 Locuri cu povești 17.30–18.00 Musica Viva.

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
pe 756 kHz

UMOR

Rezolvarea rebusului din pag. a 8-a:

Aș vrea să am o casă tăcută, mititică,
În valea mea natală, ce undula în flori,
Să tot privesc la munte în sus cum se ridică
Pierzându-și a sa frunte în negură și nori.
(Mihai Eminescu: Din străinătate)

Unitate prin diversitate Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multicultură, multilingvism

Program radiofonic: 3 noiembrie, luni – ora 19.00

Reluare: 9 noiembrie, duminică – ora 19.00

– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz

– Frecvențele posturilor teritoriale

Dansatori din Micherechi și Giula la festivalul „Bachus 2003”

Cărțile turistice apreciază județul Vrancea ca o verigă de legătură între teritoriile țărilor române-surori: Moldova, Țara Românească și Transilvania. Specificul acestei verigi a putut fi urmărit și la recenta manifestare de mare amploare din reședința județeană Focșani, fiind vorba despre Festivalul Internațional al Viei și Vinului „Bachus 2003”. La ediția a XII-a, pe lângă formații folclorice și cântăreți din toate zonele României, au evoluat și echipe de dansuri populare din Ungaria, Serbia și Bulgaria. Ungaria a fost reprezentată de către tineri dansatori din Micherechi și Giula, Păstrătorii de tradiții „Ch. Nistor” și Echipa Liceului „N. Bălcescu”.

O invitație la Focșani

Ansamblurile noastre folclorice sunt cunoscute în primul rând în Ungaria și în județele vestice ale României. Rareori s-a ivit ocazia în ultimii ani, ca formațiile noastre românești să se prezinte și în zonele de dincolo de Carpați. La invitația și cu ajutorul financiar al Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Arad, echipele de dansuri populare românești din Micherechi și Giula au participat, în perioada 22–26 octombrie, la Festivalul Internațional al Viei și Vinului de la Focșani. Invitația a solicitat o muncă de pregătire serioasă, atât în ceea ce privește organizarea, cât și în prezentarea autentică a folclorului local. Micherechenii au evoluat în fața publicului deosebit de numeros, de la Festivalul din Focșani, cu cunoscutele dansuri din localitatea lor, cu mânântălu, ardelenescu, feciorescu

etc., iar giulanii au pus pe scenă coregrafia „Când cântăna...” Fără a evidenția numele vreunuia dintre cei mai talentați dansatori, merită lăudați toți dansatorii, de la cel mai mic până la cel mai mare, deoarece să apară și joci pe o scenă uriașă în aer liber, în fața a sute de spectatori și în transmisie directă la televiziune, nu este un lucru obișnuit, de toate zilele. Dar emoțiile și talentul tinerilor noștri au avut ca drept rezultat aplauzele înșuflețite și furtunoase ale publicului.

Pe aceeași scenă cu cei mai mari

În județul Vrancea se află cea mai mare podgorie a României, care îmbracă dealurile și terasele cu viță de vie și unde se produc, sub marca Odobești, Coțești, Panciu, vinuri de calitate superioară din marea colecție românească de soiuri, coniac și șampanie după metode franțuzești, brandy și vermut. „Bachus

samblul Folcloric „Țara Vrancei”, Andra, Sexxy, Direcția 5, Selena, Body&Soul, Animal X, ASIA, Zdob și Zdub, O-Zone, Akcent, Sistem, Voltaj. Pe lângă cântece și dans, folclor și muzică ușoară, expoziții de specialitate și târg de meșteri populari, publicul a putut alege, bineînțeles, și din cele mai gustoase băuturi.

În „Orașul Unirii”

Toate aceste acțiuni s-au desfășurat în plin centrul orașului Focșani, în piața Unirii, în jurul obeliscului Unirii. Trebuie să știm că orașul Focșani a fost considerat ca prima capitală neoficială a Principatelor Unite Moldova și Țara Românească, la 24 ianuarie 1859. Deci, pentru fiecare român Vrancea reprezintă înainte de toate ținutul unde s-a înscris pe firmamentul istoriei României Unirea dintre Moldova și Țara Românească.

că. Printr-o coincidență a istoriei, cu 59 de ani mai târziu, Marea Unire de la 1918 a început să se înfăptuiască cu jertfele de sânge de pe Câmpia Mărășești. Ardeleni, olteni, munteni și moldoveni, sârbi, bulgari și români din afara granițelor României, printre care și tinerii din Micherechi și Giula au sărbătorit săptămâna trecută împreună în jurul obeliscului Unirii din Focșani roadele bogăției pământului, varietatea limbilor și a culturilor, sentimentul prieteniei și frăției.

Eva Șimon

Fotografie comună a dansatorilor din Ungaria și Serbia

FOAIA
românească
31 OCTOMBRIE 2003
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Laura Martin, Rita Pătaș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2003: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.